

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1961

ŠTEV. 3

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVI

KAZALO

Anton Gosar: Jezus še živi na zemlji	65
Vinko žakelj: Izselski duhovnik	68
Natal Silvani: Naša enotna fronta	70
+ Pavel Slapar: Za železno zaveso	75
Sobratu Janezu Knafelj — v spomin	79
Novice od povsod	80
Slovenski knjigi	

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Javnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 80 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSkih DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO VIII.

1961

ŠTEV. 3

JEZUS ŠE ŽIVI NA ZEMLJI

Anton Gosar, Argentina

Včasih beremo na grobovih: „Tukaj leži, počiva...“ Na tabernakeljska vrata bi kaj takega ne mogli napisati. Primerno bi bilo: „Tukaj živi Jezus-Bog.“

Vsako leto na praznik sv. Rešnjega Telesa čutim v sebi neko silno borbo. Kar ne morem pridigati o „resnični pričujočnosti Jezusovi v Evharištiji“. Nekaj me sili z vso močjo, naj oznanjam živega Jezusa. Treba je pridigati in vzbujati vero v živega Jezusa med nami. Namesto da bi rekel, da je tam v tabernaklju Jezus, pravim, da tam živi.

„Corpus Christi“; ta beseda vse premalo pove. Ne zajame vse skrivnosti. Ne predstavljamo si le telesa Jezusovega v sv. Hostiji; telesa, ki je kot hromo, nedelavno, brez življenja, skoraj, skoraj mrtvo. Ne, ne!

Sv. Evharištija ni relikvija Jezusa.

Sv. Evharištija ni „nekaj“, ampak „Nekdo“ — živi Jezus.

V stoletjih nam postaja Jezus vedno bolj daleč, se potaplja v zgodovino. Zato je tako potrebno oznanjati živega Jezusa med nami.

Živi Jezus je nekako prekril vso zemljo. Včasih s ponosom govore, kako je ves svet preprežen z mrežo radijskih postaj. Pa pogledjmo, ali niso razdalje od enega tabernaklja do drugega vse manjše. V nekaterih deželah imamo tabernakelj z živim Jezusom na vsakih pet, deset, dvajset, petdeset kilometrov. In tako preko vse zemlje več ali manj na gosto. Resnično moremo reči, da je vsa zemlja nekako zavita v „evharistično mrežo“. Vsa zemlja je prekrita z Jezusom, ki še živi.

Kako pa živi Jezus v vsakj sv. Hostiji? Kot človek in kot Bog.

Pojdimo v duhu pred tabernakelj; Jezus kot človek živi v njem.

Le recimo; Jezus, ki je bil ponižen, pa recimo tudi: Jezus, ki je sedaj ponižen, ali v stanju ponižanja.

Ne recimo le: Jezus, ki je bil pokoren do smrti, ampak tudi: Jezus, ki sedaj uboga duhovnika. Celo lahni sapiči se ne upira.

Ne le: Jezus, tako krotak in mil pred 2000 leti, ampak tudi: tukaj v naši sredi krotak; Jezus, ki tale trenutek potrpi in prenaša naše grehe in slabosti; Jezus, ki sedajle nekako zadržuje svojo božjo jezo in pravičnost, da nas ne kaznuje, kot bi zaslužili.

Isto velja za usmiljenega Jezusa, kj ga poznamo iz evangelija.

Tisti Jezus, ki pred stoletji ni imel kam nasloniti svojo glavo, je še sedaj med nami v skrajni revščini. Bolj kot pa takrat.

Tukaj nadaljuje svoje molitveno življenje. Časti, se zahvaljuje, zadošča in prosí nebeškega Očeta. Še vedno moli za nas...

In Njegova aktualna ljubezen. Kdo bi jo mogel doumeti?

Tako bi se dalo razmišljati o vseh krepostih, ki so nekako aktualizirane v euharistični skrivnosti. Ponižnost, uboštvo, pokorščina, krotkost, dobrotá, ljubezen, neprestana molitev in žrtvovanje samega sebe, ljubezen do molka in samote itd. Cela vrsta kreposti, ki nekako bolj živo stopajo v ospredje v skrivnosti najsv. Zakramenta. Mogli bi jih imenovati „euharistične kreposti“¹.

Prosimo Jezusa, naj jih vtisne v naša srca.

Čim dalj so zvezde, tem več časa morajo izpostaviti fotografsko ploščo luči, ki prihaja iz vsemirja. Le tako more dovolj učinkovati nanjo. Jezusove kreposti in svetost so pa neizmerno bolj daleč od nas. Zato pa pustimo svoje duše na dolgo izpostavljene žarkom, ki prihajajo iz euharističnega Sonca. Le tako se bodo globoko vtisnile v dušo. O, vztrajajmo dolgo, dolgo v adoraciji pred Najsvetejšim in pa v zahvali po sv. obhajilu, sv. maši! Čisto prenovljeni bomo vstajali iz take dolge molitve v bližini živega Jezusa.

Njegov živ zgled nas bo gnil. Nihče ne more reči: „Jaz ga nisem videl ponižnega, pokornega... itd.“ Kako da ne? Jasno, pred 2000 leti ne. Toda sedaj, če imaš količkaj vere... Tako blizu ti je. Morda pod isto streho. Če ga nisi videl, je zato, ker nisi hotel zreti vanj.

Jezus živi med nami, tudi kot Bog. Iz sv. Hostije ohranja vsemirje, da ne izgine v nič. Od tam vlada in vodi tek zgodovine. Jezus, ki je v sv. Hostiji, vsak trenutek ustvarja nove duše in jih posvečuje z milostjo.

Celo skrivnost presv. Trojice se dogaja v vsaki sv. Hostiji.

Res je, da vsega tega ne vidimo. Pa nič ne dé. Kdo bi rekel, da srce ne bije v prsih samo zato, ker ga ne vidimo? Če bi hoteli odpreti srce, da bi ga videli, bi prav lahko povzročili smrt. Srce se dobro počuti tam notri zaprto in le tako more spolnjevati svoje poslanstvo — dajati človeku življenje.

Naš Gospod je rekel: „Jaz sem življenje...“ (pr. Jan 14,6), življenje sveta, duš. Zato je hotel ostati med nami do konca časov. „Ne bom vas pustil sirot“ (Jan 14, 18). „Jaz sem z vami do konca sveta“ (Mt 28, 20). Zelo držno bi bilo, če bi ga hoteli videti v vsem bleisku nebeške slave. Nekateri sv. očakj so videli prikazen angelov, pa so se tako prestrašili, da so skoraj umrli. Celo angeli trepečejo pred Bogom. Zato pa se je Jezus skrnil pod podobo kruha in vina, da se mu moremo približati brez strahu.

Dovolj nam je vera. Da bi bila le vsak dan bolj močna.

Prav res. Če bi mogel dan za dnem gledati pravega Jezusa po televiziji v vsem njegovem delovanju, bi vendar pustil tisto in ostal pri posvečeni sv. Hostiji. To bi bila le zelo privlačna in razgibana podoba, in nič več. V sv. Hostiji je pa živi in resnični Jezus.

O bl. Eymardu je izjavil pri apostolskem procesu v Parizu p. Jožef Jarlan tole: Pred najsvetejšim Zakramentom se je vedno držal kot „človek, ki vidi“².

Jezus torej živi med nami v tabernaklju. Če je pa to res, sledi logično, da se moramo zadržati do Njega kot do žive osebe, — tako, kot občujemo z ljudmi.

Sv. oče Pij XII. je dejal nekoč bogoslovcem, naj se trudijo, da bi dosegli nekak osebni odnos do Jezusa.

Ko sem bil za kaplana v mestecu Colón, sem nekajkrat na leto spovedoval starčke v bolnišnici. Opazoval sem jih, kako so odhajali iz kapele. S svojimi grčavimi palicami so komaj drsali mimo oltarja. Pred tabernakljem so pa nekateri postali, zrlí vanj in molili kar naglás: „Zbogom, Jezus, pomagaj mi.“ Drugi pa

se je zahvaljeval. Tretji: „Glej, kako mi je. Za nobeno rabo nisem. Daj mi potrpljenja...“ Eden je celo s palico mahal in nekaj govoril Jezusu, tako kot znajo stari možje, kadar se razvnamejo v pogovoru.

Ubogi starci, preprosti, nevedni, komaj da se še gibljejo, in vendar, s kako živo vero so se obračali do Jezusa v tabernaklju. Bil je res nekaj oseben odnos, zadržanje do žive osebe... občevanje z nekom. To ni bilo govorjenje kar tja v zrak, ampak neki osebi, ki jih je poslušala...

Ali bi bilo to mogoče, če Jezus ne bi dejansko živel v tabernaklju?

Veliko zgledov takega osebnega občevanja z Jezusom bi se dalo navesti.

Samo nekaj malega:

Ko je imel bl. Peter Julijan Eymard sedem let, je pogosto uhajal v cerkev. Ko ga nekoč le ni bilo nazaj, so odšli ponj. Vse kote so preiskali, pa ga niso našli. Pogleдали so še za oltar. Tam je bil pobček, vrh stopnic z glavo naslonjen od zadaj na tabernakelj. „Kaj pa delaš tukaj?“ „Molim...“ „In čemu vrh stopnic? Na kaj misliš?“

Mali Julijanček je pokazal na tabernakelj, kjer Jezus živi: „Nanj... Poslušam ga in laže slišim od tu.“

Zanj je bila Evharistija res živi Jezus, Jezus, ki je pozoren na želje in ljubezen nedolžnega otroka.

Prav tako tisti znani vernik sv. arškega župnika, ki je na dolgo klečal pred tabernakljem in zrl vanj. „Jaz gledam vanj, on pa gleda mene.“

Nekatere duše se prav po domače zadrže do Jezusa. Tako je n. pr. p. Petit, jezuit, bral prejeta pisma Jezusu v Evharistiji. Z njim je deležil vesele in žalostne novice.

Ne spominjam se več, kateri svetnik je bil. Zmanjkalo je kruha v hiši, pa je šel v cerkev in potrkal na tabernakeljska vrata: „Slišiš, Jezus, kruha nimamo...“ In Jezus je pomagal.

Ob prihodu v kako župnišče ali redovno hišo grede nekateri najprej v cerkev, rekoč: „Pojdimo pozdravit najprej Gospodarja hiše.“

Dolga bi mogla biti vrsta duš, ki v močni veri občujejo z evharističnim Jezusom tako iskreno, od osebe do osebe, iz srca do srca.

Naša molitev je včasih vse preveč izumetničena.

Ne da bi křtizarjal že ustaljene navade, bi vendar tole omenil. Izpostavimo Najsvetejše, ali bolje: živega Jezusa. Pokleknemo in začnemo moliti: „Oče naš, kateri si v nebesih...“ Ali vidite? Tam je Jezus, mi pa: „Oče naš, kateri si v nebesih...“ Zremo tja v Jezusa, pa govorimo gori v nebesa, k Očetu. Prav gotovo, da se naše srce ne more odpreti in ogreti.

Vem, da je čisti Bog, in vendar... Ali ni nekam čudno prisiljeno, nena ravno? Gledam Jezusa, pa ne govorim njemu, ampak Bogu Očetu. Na tak način zgubimo prisrčen oseben odnos do Jezusa.

V nekem semenišču so imeli včasih takoj po maši blagoslov. Bil je tam bogoslovec, ki je vedno z velikim veseljem na dolgo zrl v sv. Hostijo, toda po obhajilu, kar ni mogel. Tako težko se mu je zdelo. Kako bi gledal tja, ko pa imam Jezusa v sebi? Kako bi gledal tja ven? Njegova duša je bila že tesno združena z Jezusom.

Te misli nam morejo veliko pomagati pri obiskih Najsvetejšega in v zahvali po sv. obhajilu. Potrudimo se za prisrčen odnos do Jezusa. Morda bo za to boljše čim manj uporabljati molitve iz knjig. Pustimo, naj govori, ali pa molči naše srce. Preprostost je silno važna v molitvi. Za pogovor s starši ne hodimo k drugim iskat misli in čustev na posodo, pa naj bi bila še tako lepa. Vse ljubša jim

je preprosta beseda iz našega srca. Prav tako moramo občevati z Bogom in evharističnim Jezusom.

Drugače je seveda z uradno liturgično molitvijo.

Neki duhovnik zjutraj preprosto pozdravi Jezusa v cerkvi: „Dobro jutro, Jezus. Kako je kaj bilo čez noč. Tako sam...“ Potem pa daruje svoj dan in delo in v molku adorira. Zvečer se prav tako nazadnje poslovi od Njega: „Lahko noč, Jezus.“

Jezus torej še vedno živi med nami. Poživimo to vero, pa nas bo kar vleklo k tabernaklju, kjer samotari naš Gospod.

O p o m b e :

¹ Bl. Peter Julijan Eymard ima zelo lepa premišljevanja o nekaterih evharističnih krepostih. Od petih, ali šestih delov sta prevedena v slovenščino prva dva. O teh krepostih govori v prvem delu in zadnjih dveh, kjer so govori in premišljevanja za duhovne vaje.

² Trčchu: Vida del beato Pedro Julián Eymard — Ediciones „Eucaristía“ — Madrid, str. 389. Proceso Apostólico de París — fol 32.

³ Prav tam, str. 7.

IZSELJENSKI DUHOVNIK

Vinko Žakelj, Belgija

Duhovnikovo delovno področje v slovenskem izseljenstvu je izredno pestro. Njegovo poslanstvo je nenadomestljivo.

Izseljenski duhovnik je najprej dušni pastir.

Njegova naloga je vernike z besedo, molitvijo in dobrim zgledom navajati h krepostnemu življenju ter jih voditi k Bogu. Ako pomislimo na razkropljenost in osamljenost naših rojakov in na verskemu življenju tako često odtujeno okolje, bomo razumeli težavnost njegovega poslanstva.

Področje izseljenskega duhovnika sega navadno čez več pokrajin. In po vseh skritih kotih bivajo naši ljudje.

Kako priti do vseh in jih duhovno dvigati?

Težka zadeva!

Kjer so izseljenci vsaj kolikor toliko strnjeno naseljeni, jih duhovnik zbira k redni službi božji. To je še najlažji in najuspešnejši stik med duhovnikom in verniki.

Kako pa naj duhovnik vpliva na ostale, ki so osamljeni v tujem svetu in zato še v posebnj nevarnosti, da se Bogu čisto odtujijo?

Če ovce ne pridejo v hlev k pastirju, mora pastir hiteti za ovcami. Tako je vsak izseljenski duhovnik nujno obsojen na stalno potovanje. Vse skuša obiskati. Z vsemi izmenjati iskreno besedo; vsem prinesiti vsaj trohico duhovne opore in tolažbe.

Toda družin je le preveč; področja so preobširna. Malokateri duhovnik more vsaj enkrat letno obiskati sleherno ognjišče. In to je odločno premalo.

Zato je toliko večjega pomena mesečnik „Naša luč“, ki redno zahaja v večino naših domov in predstavlja na ta način zelo živo vez med pastirjem in razkropljeno čredo.

Življenjskega pomena za bodočnost slovenske skupnosti v tujini so zasile slovenske šole, kjer se naša mladina uči slovensko govoriti, brati in pisati ter se

seznanja s slovenskimj kulturnimi zakladi. V zapadni Evropi padajo tovrstne šole večinoma na ramena izseljenskih duhovnikov.

Tako izseljenski duhovnik vrši tudi službo učitelja.

Izseljenski duhovnik je dalje svojim rojakom socialni asistent.

Novim prišlecem posreduje pravico bivanja. V okviru možnosti pomaga pri iskanju službe in stanovanja. Piše prošnje in pritožbe v najrazličnejših zadevah. Prevaja dokumente in ureja papirje za poroko, pokojnino ali izselitev. V obrambo pravic svojih varovancev teka od urada do urada.

Tako je slovenski duhovnik zaradi posebnih razmer v domovini postal neke vrste konzul svojega naroda. Tuje oblasti in ustanove ga priznavajo kot dejanskega zastopnika svoje narodnosti in se v mnogih zadevah obračajo nanj ter upoštevajo njegovo mnenje.

Poročila v „Naši luči“ pričajo o vsestranski delavnosti med slovenskimi izseljenci v zapadni Evropi. Številne prireditve z deklamacijami, igrami, narodnimi plesi in petjem, slovenske pisarne, knjižnice, medsebojna pomoč, skupna romanja in izleti dokazujejo, da naša skupnost v tujini le ni prazna beseda. Za to skupnost se z vztrajno ljubeznijo junaško žrtvujejo stotine naših najboljših. To so naši pevovodje, režiserji, društveni odborniki, pevci, igralci, poverjeniki za naš tisk, plesalci narodnih plesov itd.

Duša vse te delavnosti pa je redno izseljenski duhovnik. Ni namreč prave slovenske skupnosti, kjer ni slovenskega duhovnika, ki bi spodbujal, miril, povezoval, svetoval in pomagal. Kjer koli v tujini je deloval slovenski duhovnik, tam se je vsaj deloma ohranilo tudi slovenstvo; kjer pa slovenskega duhovnika ni bilo, tam se je vse porazgubilo in se govori samo še o slovenskih pogrebi.

Iz navedenega je razvidno, kako pomembno vlogo igra slovenski izseljenski duhovnik. Možnosti dela so tu v resnici ogromne.

A mnogo zavisi od tega, kako duhovnik vrši svoje poslanstvo. Za izseljenskega duhovnika namreč še posebno velja, da je „luč na gori“. Vsi ga vidijo. Poklican je, da sveti in kaže pravo pot.

Toda svetiti v neurejenih razmerah tujega sveta ni lahko. Tudi izseljenski duhovnik je često osamljen. Še bolj kot njegovi verniki! Tudi on nosi v sebi postavo, zaradi katere je apostol Pavel tožil: „Vidim boljše, a sledim slabšemu.“

A le duhovnik, ki bo živel po duhu, ki bo tedaj res duhovnik, bo mogel dostojno vršiti svoje poslanstvo. Le duhovnik, ki bo stal trdno kot hrast v viharju, bo mogel nuditi zaščito zbegani čredi.

Luč na gori, hrast v viharju, res duhovnik pa ne more biti nihče sam od sebe. To je dano od zgoraj. To je milost, velika milost.

Kakor ima duhovnik obveznosti do svojih vernikov, tako imajo verniki dolžnosti do svojega duhovnika.

Verniki morajo za svojega duhovnika moliti.

Pred leti smo opozorili še na neko drugo dolžnost vernikov do svojega duhovnika: verniki morajo za duhovnika skrbeti tudi v gmetnem pogledu.

„Kdor namreč oltarju služi, ima pravico, da od oltarja tudi živi,“ beremo v listu apostola Pavla.

Naš poziv pred leti je rodil lep odmev. Mnoga društva in posamezniki od tedaj z velikim razumevanjem in požrtvovalnostjo pomagajo reševati gmetno vprašanje izseljenskih duhovnikov. S posebno pažnjo mislijo na zelo občutne stroške duhovnikovega avtomobila, brez katerega si izseljenskega duhovnika skoro ne moremo več misliti.

Iskrena zahvala vsem! Sodelujejo pri važni zadevi. In naj vedo, da Bogu

posoja, kar nekdo žrtvuje za dobro stvar. Bogu posojati pa se pravi sebi dajati.

Tem naj se po možnosti pridružijo še tisti, ki doslej iz katerega koli vzroka niso mislili na razmere in delo svojega duhovnika.

Razmišljanje zaključimo s prošnjo do duhovnika vseh duhovnikov, Gospođa Jezusa, naj blagoslovi duhovnike, ki v težkih razmerah izseljenstva delajo za dušni in telesni blagor jim zaupanih ovčic ter naj v vinograd izseljene Slovenije pošlje še mnogo gorečih in svetih duhovnikov.

O p o m b a : Ponatis iz Naša luč, nov. 1960, šte. 9, str. 1/4.

NAŠA ENOTNA FRONTA

(Duhovna obnova za slovenske duhovnike v Trstu meseca februarja 1960)

Govoril msgr. Natal Silvani, dekan na Opčinah

Potrebnost enotnosti

Zelo ganljive so besede, ki jih je izrekel Jezus v svojem poslovilnem govoru, v katerem je izlil vso ljubezen svojega Srca apostolom in svojemu nebeskemu Očetu, in jasno govore o ljubezni in medsebojni enotnosti. Nanje stavi Zveličar tako važnost, da bo svet po tem spoznal njegove pripadnike. In za to enotnost postavi zgled, ki si bolj vzvišenega predstavljati ne moremo: „Da bodo vsi eno kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno“ (Jan 17, 21). On ne jemlje svojih meril kot drugi moralisti iz zemeljskega kraljestva; temveč dviga svoj pogled v skrajne višine: Bog, to je pralik, *causa exemplaris*, po kateri naj se vse preustvarja in izoblikuje. Ta Bog, prvi in poslednji, nudi ne samo ideal za posameznika, ampak za skupno življenje. Eden po naravi, se nam predstavlja v treh božjih osebah, vse tri osebe pa prešinja ena misel, ena volja, ena ljubezen, eno čustvovanje in delovanje. Po tem vzorcu naj se izoblikuje tudi vsako skupno življenje tu doli.

Podlaga tega duha skupnosti je bila dana vsem že s skupno človeško naravo, z vsem skupno podobo božjo in še s skupno, iz Adamovih žil pretakajočo krvjo. V času se je ta enotnost zaradi koristoželjnosti posameznikov, plemen, razredov in ljudstev razblinila in prešla v pozabo. Tedaj je Kristus zopet spomnil nanjo in ji dodal še novo nadnaravno: „In jaz sem jim dal slavo, ki si jo dal meni, da bodo eno, kakor sva midva eno“ (Jan 17, 22). Iz teh besed je razvidno, kako stavi on vse v službo velikega dela poenotenja vseh ljudi med seboj in z njihovim pravzrokom in končnim ciljem. Slava, ki jo je prejel od Očeta, obstaja predvsem v tem, da edinega pravega Boga zopet drugim oznanja. Zlasti pa je obstajala v tem, da se je kot Sin in poslanec božji, kot glava in srednik postavil kot središče vseh. Nekrščeni so povezani po svoji človeški naravi in naravnem krvnem sorodstvu. Vse krščene pa vcepi Kristus kot mladike ali ude nase in tvori z njimi eno trto in eno telo; v njih biva, jih prešinja in poživlja po sebi in po sv. Duhu, jih hrani s svojim mesom in krvjo ter jih vedno bolj in bolj združi z v njih prisotno presv. Trojico, da jih pripravi na zadnje popolno združenje v večnem gledanju in večnem uživanju troedinega Boga. Zato razumemo tudi besede apostola Pavla, ki stalno opominja vernike k enotnosti; opomin, ki mu je Pavel dal klasičen izraz: „Trudite se, da ohranite edinstvo duha z vezjo miru; eno telo in en Duh, kakor ste bili tudi poklicani k enemu upanju svojega poklica (pri krstu). En Gospod, ena vera, en krst! En Bog in Oče vseh, ki je nad vsemi in po vseh in v vseh“ (Ef 4, 3).

Že kot kristjane bi naš vse duhovnike vsega sveta morala združiti prisrčna zavest enotnosti. Mi smo pa tudi duhovnik in tvorimo v Kristusovem telesu posebni, po posvečenju dvignjeni skupni stan. Pred navadnimi verniki tvorimo posebno, z lastnim zakramentom in novim neizbrisnim znamenjem odlikovano ljudstvo, novo plemstvo v Kristusovem nadnaravnem kraljestvu. Od našega Kralja Jezusa smo bili postavljeni za oficirje. Če že vsak stan v svojih članih pozvrača ponosno čustvo pripadnosti in globoko zavest vzajemnosti, ali ne bi morala v naših vrstah vladati še mnogo večja sloga in zavest?

Pripadnost k istemu stanu ustvarja enotnost duha, mišljenja in življenjskega cilja. Če čutimo neko privlačnost do vernega človeka, nas mora tembolj razveseliti vsak stik s sobratom; saj se pred mnogimi drugimi odlikuje po svoji trdni veri in vsestranski gorečnosti. Vsi so dali Bogu prednost pred vsem drugim, zaradi njega se svetu odrekli ter si v svojih mladih letih njega za dediščino izvoili. Z malimi izjemami se vsi resno trudijo dan za dnem za njegovo čast in zveličanje duš. Če resno ljubimo Boga, nas mora to z veseljem napolniti vsakokrat, ko srečamo sobrata.

K prisrčnemu čustvu skupne pripadnosti nas mora nagibati še nam vsem naložena skupna naloga, širiti božje kraljestvo na zemlji in duše reševati; naloga, ki se po svoji globočini, razteznosti in vzvišenosti od drugih zelo razlikuje. Izraz „viribus unitis“, ki ga včasih čitamo pri kaki ustanovi in ki hoče izraziti skupne trude in žrtve, pride tu do svoje prave veljave. Kot zgled bi nam lahko služila složnost, s katero je ves Izrael po vrnitvi iz babilonske sužnosti sodeloval pri gradnji svetega mesta in templja, vsi v sveti vzajemnosti; po enem načrtu in kljub vsem sovražnikovim nasprotovanjem so se dan za dnem vedno bolj dvigali zidovi in stavbe in Jeruzalem je v kratkem času zopet tu stal kot „knežje mesto med ljudstvi“. V pravem nasprotju z needinostjo in zmešnjavo graditeljev babilonskega stolpa.

Ko bi šlo samo za dovršitev ene stavbe! Kristusovo kraljestvo širiti pa pomeni veliko več; pri tem je treba računati s celo vrsto sovražnikov in z njimi biti zapleten v najhujše boje. Kako naj tukaj upamo na zmago, ako se jim ne stavimo nasproti kot strnjena falanga? Če je to vedno veljalo, velja danes tembolj, ko se Begu sovražne sile vsepovsod množično zbirajo za končni odločilni udarec. V takem položaju si privoščiti luksuz razdvojenosti ali celo notranjega boja, bi pomenilo, da ne poznamo resnobe položaja, da sovražnikom ne samo pomagamo rušiti krščanstvo, ampak celo duhovništvo. Spričo sedanje nevarnosti bi bil umesten vsesplošni vzklik: „Duhovniki vsega sveta, združite se!“ Če bi se to zgodilo, kakšno moč bi mi predstavljali!

Nismo pa samo tovariši v boju, ampak tudi tovariši v trpljenju. Vsi na isti način prezirani, napadani in ogroženi. Tudi to nas mora tesneje kot kdaj prej skupaj strniti. Več kot vse drugo in vse skupaj pa nas mora združiti Jezus Kristus. On je vendar višji duhovnik, vodja, v vsakem izmed nas vidi svojega ljubljence in bojevnika, odbral je vsakega za delilca njegovih zakladov, stavi na vsakega veliko upanje in mu je vdan. „Kakor je mene ljubil Oče, sem tudi jaz vas ljubil“ (Jan 15, 9). Če nas Kristus tako ljubi, potem mora vendar tudi nas vse v njegovi ljubezni ovijati vez prisrčne ljubezni. Mi vsi ga nosimo vendar v svojih rokah in ga prejemamo v svoja srca. Ali je dopuščeno, da bi kateri koli razlog razdvojil naše vrste? Ali ni zahteval naš Zveličar tedaj, ko je omenil žrtev, to najvišjo predpodobo združenja, naj se odstrani vsaka najmanjša ovira (Mat 5, 23)? Ali bi mogli upati na polnost milosti in bogat dotok ljubezni našega Učenika, če bi se bližali oltarju z zmanjšano ljubeznijo v srečanju? In na-

sprotno, ali se nam ne bo v bogati meri delila božja ljubezen, če bomo svoja srca v ljubezni razširili? Iz vsega tega nam je dovolj razvidna potreba, da gojimo z vso resnobo duhovniško vzajemnost in ljubezen, najprej v ožjem krogu..., potem v vsej deželi in končno po vsem svetu.

Ovire enotnosti

Kaj bi moglo motiti duha skupnosti? V ožjem krogu bi bili samotarski značaji, ki se izogibajo občevanja z drugimi, se umikajo v ozadje in živijo sami zase. Vzrok temu bi lahko bil prirojen način čustvovanja, morda tudi enostranska, pred svetom bežeča askeza, ki bi se dala lahko opravičiti. Take osebe naj bi se spomnile glavne zapovedi vseobsegajoče ljubezni in ljudomilosti po Jezusovem vzorcu in da je Kristus obljubil svojo pričujočnost onim, ki bodo skupaj zbrani v njegovem imenu. Neke vrste takega samotarskega čustvovanja srečamo v apostolskem zboru, in sicer v apostolu Tomažu, ki se je izogibal družbe apostolov in ni bil deležen velikega velikonočnega dogodka. V svojem dvomu je trmasto vztrajal, dokler ga ni Gospod sam dvignil in rešil iz žalostnega stanja. Pa ne samo po zunanji ločitvi se duhovnik lahko pregreši, ampak še bolj po notranji, ko se vda zaradi kake neprijetne izkušnje, nasprotnosti in kritike svojih sobratov notranji zagrenjenosti, podleže nerazpoloženosti pri vsem duhovniškem delovanju... Gotovo je to zelo nevarno razpoloženje.

Drugi rušitelj miru je egocentrični duhovnik. Sicer veliko dela, se uči, organizira, pridiga, v vsem pa le na to misli, da le sam nekaj stori, da doseže velik uspeh. Za druge se prav nič ne briga in jih odrija ob stran. Tako začenja marsikaj po svojem okusu, ne da bi pri tem preudaril, ali je to koristno tudi skupnosti, ali ne stavi s tem svojega sobrata v senco. Ravno zelo nadarjeni so tej skušnjavi posebno podvrženi. Naj tak pomisli, da Bog zahteva tudi od onih, ki so prejeli samo en talent, polno uveljavljenje in da ti, ker so bolj ponižni in notranji, v samoti večje duševne vrednote ustvarjajo kot oni s svojimi zunanjimi sijajnimi darovi. Bog je poklical vse duhovnike k sodelovanju, pa naj bo malo ali zelo nadarjeni. Predvsem je dobro, da imamo vedno pred očmi, da vsak od nas ne stoji tu sam, temveč da mi vsi tvorimo skupaj eno telo Kristusovo, da je eden ud drugega, če se ud na račun drugega širi, vse skrivnostno Kristusovo telo zaradi tega ravno tako trpi kot človeško telo, če se v njem en ud, n. pr. srce ali pljuča, preveč razširijo. In kar je tu rečeno o posameznikih, velja ravno tako o skupnosti. Tudi v pastoralnem življenju bi moral individualizem dati mesto solidarizmu.

Kot motilci enotnosti delujejo tudi zlovoljneži (godrnjači), ki s svojo nevoljo kršijo vsako veselo razpoloženje; pesimist (črnogled), ki moti vsak pogumni podvig s svojimi pripombami; nasprotljivec, ki ne pusti mimo nobenega sestanka, ne da bi rekel svoj „ego autem contra“; godrnjač, ki se mu nič ne zdi prav, če ni sam česa iznašel; napuhnjeneč, ki sam vse in vse bolje zna kot vsi drugi; nestrpnež, ki hoče, da samo njegova obvelja; gorečnež, ki hoče takoj s svojo gorečnostjo popraviti tudi najmanjše pomanjkljivosti; nevoščljivec, ki mu je zoprni vsak uspeh bližnjega; sebičnež, ki ne pozna obzira do svojega sodelavca.

To v ožjem krogu. Seveda ne manjkajo motilci enotnosti tudi v širšem pastirskem delovanju. Poznamo iz sv. pisma zaroto Koreja, Datana in Abirona, ki so se zoperstavili Mojzesu in Aronu, rekoč: „Dosti vama bodi! Kajti vsa občina, vsi skupaj so sveti in Gospod je nad njimi. Zakaj se povzdigujeta nad Gospodovo občino?“ Tudi oni so hoteli nekaj pripomniti. Tako je prišlo do vstaje. Če se danes tu in tam proti odločilnim duhovnikom zavzame nasprotno stališče,

ali se zgodi vselej iz gorečnosti za celoto Kristusovega kraljestva? Ali ni tudi tu kakor pri Koreju in njegovih privrženih užaljena ošabnost in nenasičena lakota po lastnem uspehu v igri? O nekem drugem primeru nam poroča Jozue. Ko so Izraelci, ki so bivali onstran Jordana, zidali oltar, so se jim nekateri upirali in smatrali za veleizdajo proti pravemu Bogu. V svoje opravičilo so jim oni odgovorili in navedli tehtne razloge; nakar so ti osramočeni utihnili. Pravi alarm za prazen nič! Kjer koli se danes kaj novega začne v dušnem pastirstvu, se še vedno najdejo nekateri gorečnejši s prehitrim sumničanjem pri delu in kolikokrat se je s takim ravnanjem enotnost spremenila v razkol. Čuječnost je sicer potrebna, tako ravnanje je pa obsodbe vredno.

Drug primer. Ko sta za časa hrabrega vojskovodja Makabejcev Juda in Simon branila s čudovitim junaštvom svojo domovino, sta se dvignila dva podčastnika na svojo roko proti sovražnikom. Povzročila sta s tem tak poraz v judovskih vrstah, da je samo v enem dnevu padlo okrog 2000 mož. Vsak, ki se čuti poklicanega za nekaj izrednega ali je nagnjen v nasprotno smer skupnosti, naj pred Bogom dobro preudari, kaj ga k temu vleče. Alj ni morda samo pohlep po časti, da bi si tako nadel okoli čela venec slave. To je zadosti žalostno, pa resnično; kakor priča vsa cerkvena zgodovina, so taka posebna stremljenja, ki so prihajala iz duhovniških krogov, Cerkvj veliko več škodila kot vsi napadi od zunaj. Naj se nobeden ne hvali z malimi delnimi uspehi, ko so vendar celoti zadali hud udarec. To sovražnik dobro ve in skuša po znanem geslu: „Divide et impera“, vsa posebna stremljenja na vso moč podpirati. Tako je bilo v vseh revolucijah preteklosti, tako je na žalost tudi danes, kjer koli so Cerkvj sovražni elementi na oblasti. Zelo žalostno je dejstvo, če duhovniki rajši držijo z drugimi proti svojim stanovskim tovarišem, kakor pa enoglasno z njimi.

Sredstva enotnosti

Oglejmo si sedaj, katera sredstva nam je treba uporabljati, da ustvarimo in ohranimo pravo enotnost. Predvsem to, da stalno gojimo svoje notranje življenje. V notranjem življenju se odigrava velik del vseh čednosti; po notranjem mišljenju se izoblikuje in iz njega raste kot iz ene korenike vse notranje zadržanje. Če je kdo v svoji notranjosti poln dobrohotnosti do vsakega, ta bo tudi na zunaj poln ljubezni; kjer se je vgnezdila nenaklonjenost, tam bo tudi v zunanjem obnašanju vladala neka mrzlina, ki bo lahko dovedla do spopada. Zato priporoča apostol: „Bratovsko se med seboj ljubite; v spoštovanju drug do drugega prvuajte“ (Rim 12, 10). Odstranimo vsako vrsto nezadovoljstva do svojega sobrata in borimo se takoj zoper vsako v notranjosti izvirajočo nenaklonjenost. Marsikatera antipatija je v zvezi s prirojenim temperamentom, mi pa se moramo nad vse to dvigniti. Krivica bi bila, ko bi kdo imel svoje zadržanje za edino pravo in bi zahteval, da bi se vsi drugi po njem ravnali. Ali ni poklical Kristus najrazličnejše značaje za svoje apostole, hitro razburljivega Petra in preudarnega Natanaela, strogega asketa Jakoba in čustveno-mističnega ljubljenca Janeza, od navdušenja prekipeljavajočega Pavla in vase zaprtega in mirnega Tomaža? Ali jih ni znal uporabiti vse po njihovi kakovosti? Alj jih ni vse objel s toplo ljubeznijo? O da bi tudi mi vedno na isti način ravnali z našimi sobrat! Ne samo glede naravne zmožnosti, ampak tudi glede delovanja in učinkovitosti. Zakaj, kakor pravi sv. Pavel, „se nemu daje po Duhu beseda modrosti, drugemu beseda vednosti... Vse to pa dela eden in isti Duh, ki deli slehernemu, kakor hoče“ (Kor 12, 8). Če se zahteva to vzvišeno pojmovanje od slehernega kristjana, potem bi moralo biti to vsakemu duhovniku veliko bolj živo. Potem bi morale izginiti marsikakšne razprtije med različno mislečimi strankami.

Ni pa zadosti vsako nenaklonjenost v sebi brzdati; apostol opominja k vdanosti in bratski ljubezni. Vzbujajmo večkrat v sebi zavest skupnosti in resnično notranje dobrosrčnosti do vseh svojih sobratov. K temu nas spodbuja tudi naslednja beseda: „Drug drugemu pruvajte v spoštovanju“ (Rim 11, 10). V resnici, kjer vidi vsak v drugem od Boga posvečenega in od Kristusa Kralja odlikovanega, tam se ne bodo pojavile zaničljive misli in podcenjevalno ravnanje, ampak se bo vzbujalo sveto spoštovanje. Kjer vlada to spoštovanje, tam ni mesta za kakšno prerekanje ali opravljanje.

Drugo sredstvo za dosego enotnosti nam nudi apostol Pavel z besedami: „Bodite med seboj enega mišljenja“ (Rim 12, 16). Seveda se bo ta beseda v strogem pomenu besede šele v večnosti izpolnila. Kakor gotovo moramo biti enega mišljenja v temeljnih resnicah, tako se bodo tu doli v drugih točkah vedno pojavila različna mnenja. Saj brez teh ne bi bilo vsestranosti in napredka in bila bi nevarnost, da bi se zmote nemoteno razpasle. Iz Apostolskih del vemo, da je že v prvotni Cerkvi v Jeruzalemu vladala različnost v mišljenju. Tako tudi v cerkveni zgodovini; nobenega cerkvenega koncila in izvolitve papeža ni bilo brez živahnega za in proti. Ne zahtevajmo torej preveč. Včasih je nasprotovanje prava dolžnost. Pri vsem nasprotovanju se pa držimo Pavlovega nauka: „Ne hrepenite po visokih stvareh, ampak se držite nizkih. Ne bodite sami sebi modri ... živite z vsemi ljudmi v miru“ (Rim 12, 1). Preudarimo dobro, ali je tedaj tako važno, da prodremo z našim lastnim mnenjem. In če je, potem naj se zgodi brez vsake strasti, zaradi stvari same, ne zaradi lastne zmage. Mi vsi smo doživeli, da so razburkane razprave povzročile morda trajno napetost. Če se ne moremo izogniti nasprotovanju, ko gre za važne stvari, tedaj se spomnimo: „Če je kdo zasačen v kakem prestopku, takega vi, ki ste duhovni, v duhu krotkosti opomnite“ (Gal 6, 1). Nobenega ne bomo ozdravili od njegovega grešnega mišljenja, če bomo njegovo zmoto razbobnali in mu od zgoraj navzdol vsilili svoje naziranje. Če pa gremo k njemu z vso ponižnostjo in ga skušamo razumeti ter mu damo prav v tem, kar je dobrega v njegovem mišljenju, potem bomo postavili trdna tla, po katerih se bo dal voditi iz zmote k resnici.

Ako se kljub vsem poskusom ne dajo iztrebiti vse napake, potem se držimo nauka sv. Pavla: „Drug drugega bremena nosite in tako izpolnite postavo Kristusovo“ (Gal 6, 2). Vsak nosi sam svojo težo zaradi lastnih nepopolnosti, zaradi temperamenta, notranjih motenj, ne povečajmo mu še mi teže, ampak nastavimo še svoja ramena, da mu olajšamo breme. S tem bomo izvršili delo duhovnega usmiljenja.

Še nadalje apostol opominja: „Gostoljubje gojite“ (Rim 12, 13). S tem je ponovno podal izvrstno sredstvo za gojitev duhovniške složnosti. Na prijateljskih sestankih je premnogokrat dana možnost, da se vrši pravo delo usmiljenja. Tu najde samotar svoj dom, slabotnej svojo trdnost, žalosten tolažbo, malosrčen novo veselje do dela. Tu se zpet dvigne zavest skupnosti in pridobi novo veselje za ustvarjanje. Prava ljubezen se drži tudi besede: „Veselite se z veselimi in jokajte z jokajočimi!“ Kjer kolj praznuje kak sobrat praznik, je umestno, da mu izkažemo svojo pozornost. Še prav posebno pa posvetimo svojo nežno skrb sobratu bolniku in njegovi ločitvi s tega sveta ter se ga spomnimo v svojih molitvah, ko je že onkraj groba.

Glej, kako prijetno je, kako lepo, če bratje z ljubeznijo prebivajo skupaj. Takim deli Gospod svoj blagoslov (Ps 132, 1...). Prosimo Boga, da bi zajel vse duhovnike na naši širni zemlji nov val gorečnosti in skupnosti. In tako se bo izpolnila zadnja želja našega Učenika, velikega duhovnika in Kralja.

ZA ŽELENO ZAVESO

+ Pavel Slapar, Avstrija

(Nadaljevanje)

IV.

V TITOVINI

Nastoj Jugoslavije in njene značilnosti

Jugoslavija je kot država nastala po prvi svetovni vojni. Predstavljala je istočasno izpolnitev srčnih, čeprav zelo različnih hrepenenj po politični in kulturni neodvisnosti. A bila je tudi obenem tvorba socialne in strateške nuje. Združevala je dele nekdanje avstro-ogrske monarhije z ozemljem glavnega nasprotnika Habsburžanov, s kraljevino Srbijo, ki je bila odgovorna za umor nadvojvoda Ferdinanda v Sarajevu. Razlike so se čutile tudi v verski porazdelitvi prebivalstva. V zahodnih pokrajinah, na Hrvaškem in Sloveniji, je živelo kakih 5.900.000 katoličanov. Srbija je bila skoro vsa pravoslavna. Štela je kakih 6.700.000 vernikov. Ni bilo torej pričakovati, da bo ta nova državna skupnost, sestavljena iz tako različnih prvin, na lahek način dosegla resnično edinstvo. Neprestani spori so povzročali nenehna trenja. Močna skupina Hrvatov je bila posebno delavna in je vsa svoja prizadevanja neprestano usmerjala v doseg neodvisnosti.

Hrvati

Hrvati so morali svojo navezanost na katoliško vero in Rim v zgodovini drago plačevati. V zgodnjem srednjem veku so se njihovi predniki borili zoper Mongole. Njihova nepopustljivost je vzbudila Dantejevo občudovanje. Potem so se 400 let borili proti Turkom. Kronike pripovedujejo, kako so v boju stotisoči poginili ali bili prodani v sužnost. Zahodne evropske države so sprejemale val beguncev, ki se ni hotel ustaviti. Hrabri Hrvati turškega napada niso mogli povsem odbiti, a so le dosegli, da so brez tuje pomoči držali Zagreb in pokrajine severozahodno od Zagreba. Papeži so pogosto hvalili hrabrost Hrvatov. Tradicija o stanovitni obrambi njihove individualnosti je dala Hrvatom močno samozavest in obenem v njih vžgala neutešeno hrepenenje po kulturni svobodi.

Slovinci

Slovinci, po številu dokaj manjši od Hrvatov, so pred Turki prav tako veliko trpeli. Dežela je bila pustošena; tisoči so bili prodani v suženjstvo. Slovinci so prišli že zgodaj pod bavarsko in pozneje habsburško oblast. Nehote so se za časa reformacije znašli v verskih bojih. Zmagala je protireformacija. Ljudstvo je zato skoro izključno katoliško. V 19. stoletju je romantično gibanje občutno poživilo zanimanje za slovenski jezik in leposlovje. Ustanovljena je bila pozneje tudi močna katoliška stranka, ki je zato dala povod govoricam o klerikalnem gospodstvu. Po prvi svetovni vojni so spori, najprej z Avstrijo, pozneje z jugoslovansko monarhijo, dokazovali, kako močna so v slovenskem narodu nacionalistična nagnjenja.

Srbi

Srbi so narod očarljivega nastopa, priljudnosti in gibčnosti. Držali so se vedno odločno pravoslavja. Od 1389 do 19. stoletja so bili pod turškim jarmom.

Moč Srbije je bila v kmetskem stanu. Imeli so obenem ognjevitve, včasih zagrižene narodne vođitelje. Kot najmočnejši del nove Jugoslavije so Srbi po ustanovitvi nove države obvladovali politični oder. Kljub viharnim dobam v sporih s Hrvatii in Slovenci je treba srbski kraljevini priznati, da je delala počasi korake v smeri državnega pomirjenja. Čeprav je bila Jugoslavija v času pred ustanovitvijo revna in v nekem pogledu zaostala, je vendar dežela po drugi strani ena najbolj zanimivih v Evropi. V kulturnem pogledu je združevala naravnost vznemirljivo brezbriznost birokratskega zadržanja s strastno težnjo po osebni svobodi.

Jugoslavija po 6. 4. 1941

Dne 6. 4. 1941 so vdrli Nemci in Italijani v Jugoslavijo. Pozneje so se jim pridružile še ogrske in bolgarske čete. V dobrih desetih dneh so napadalci popolnoma zmagali. Britanske čete, ki so prodirale skozi Grčijo, so bile potisnjene v smeri proti morju. Edinice redne jugoslovanske vojske so v nekaterih krajih vojskovanje zagrizeno nadaljevale. Skupine poraztresenih partizanov so ojačevali predvsem ljudje, ki so simpatizirali s komunizmom. Vse to se je posebno razširilo potem, ko je Hitler napadel Rusijo. Maščevanje okupatorja je bilo hitro in okrutno. Prav posebno huda je bila strahovlada v Sloveniji, gotovo tudi zaradi tega, ker je Hitler ukazal, da hoče imeti „vzhod“ priključen nemški državi, ker so v njegovih osvajalnih sanjah ti kraji igrali posebno vlogo. Mnogo duhovnikov in tudi drugih ljudi je bilo pobitih, poslanih v koncentracijska taborišča in izgnanih.

Trpljenje prebivalstva se je še povečalo, ko so se začele posamezne skupine odporiškega gibanja med seboj preganjati. Da bi dosegle začasne koristi, je bila vsaka pripravljena pogajati se mimogrede tudi z zasedbenimi oblastmi. Krvavi boji so se nadaljevali. Po treznem ocenjevanju je v teh krutih in menjajočih se bojih padlo milijon ljudi. Verske in karitativne ustanove so v teh bojih neizmerno trpele. Mnoge cerkve so bile porušene; duhovniki na več župnijah pobiti; redno življenje je prenehalo. K najbolj nesrečnim dogodkom je treba prišteti ustanovitev ustašev na Hrvaškem. To je bilo skrajno nacionalistično gibanje, ki ga je po fašističnem zgledu osnoval dr. Ante Pavelić. Brž ko so italijanske zasedbene oblasti priznale NDH, je začel Pavelić vladati s svojo „izbrano“ skupino. Pridobil je ekstremiste, med katerimi sta bila tudi dva frančiškana. Eden od teh je postal celo poveljnik zloglasnega fašističnega koncentracijskega taborišča. Vendar se Paveliću ni posrečilo, da bi si bil pridobil naklonjenost celotnega prebivalstva.

Dr. Alojzij Stepinac

Medtem ko so se odigravali ti tragični dogodki, je imela Cerkev v Jugoslaviji v osebi msgr. Alojzija Stepinca odličnega vođitelja nenavadne spretnosti in poguma. V prvi svetovni vojni se je kot navaden vojak boril v avstro-ogrski armadi. Po vojski je študiral najprej agronomijo, a nato se je odločil za duhovški poklic. Študije je dokončal v Rimu in bil nato posvečen v duhovnika. Še zelo mlad je bil posvečen v škofa. Po smrti zagrebškega nadškofa je postal njegov naslednik. Zagreb je bila ena največjih in najbogatejših hrvaških škofij z okoli 2.000.000 prebivalci. Jugoslovanska vlada je Stepinca kot škofa odobravala, ker je bil po srcu prepričan Jugoslovan in kot nekdanji dobrovolec nasprotnik habsburške monarhije. Njegov prednik dr. Ante Bauer je bil do Avstrije lojalen in vse prej kot prijatelj Srbov.

Novi nadškof je bil mož dobrega srca in velike inteligence. Ko so nacisti vdrlj v Avstrijo in ČSR, je postal Zagreb zatočišče beguncev. Leta 1938 sem bil sam tam in sem te dogodke sodoživljal. Nadškofova radodarnost je bila izredna.

Zasedba in Paveličevo politično delovanje so vernikom v nadškofiji povzročali neprestane motnje in nesoglasja etičnega značaja. Stepinac je vedel, da je Pavelić voditelj fašistom in nacistom naklonjene politične skupine. Zoperstavil se je z vso odločnostjo. Leta 1943 je na obletnico kronanja Pija XII. rekel:

„Mnenje, da bo katoliška Cerkev kdaj odobrila metode dela, ki so naperjene proti osnovnim človeškim pravicam, je zmotno. Krščanstvo ne more dopustiti, da bi se kršile pravice naroda, to ne glede na to, kako velik je napadalec ali število njegovega prebivalstva.“

Posebno se je postavil zoper rasne teorije narodnega socializma. O njih je pogosto javno razpravljal, celo v času, ko so Nemci patroljirali po mestnih ulicah ter zapirali Jude in druge, ki so veljali za nasprotnike nacizma. Ob neki priliki je rekel:

„Vsi narodi imajo svoj izvor v Bogu. Je samo ena rasa in ta je božja. Udje človeške rase imajo lahko bolj razvito ali zaostalo kulturo. Po barvi so lahko črni ali beli in lahko prebivajo na severnem ali južnem tečaju. Vsi so kljub temu udje ene in iste rase, ki ima svoj izvor v Bogu. Vsi narodi in plemena človeštva imajo pravico do življenja, spoštovanja in obravnavanja, ki se njihovemu dostojanstvu spodobi. Evropejci, črnici, Judje in arijci smejo z enako pravico vzklikati: Oče naš, kateri si v nebesih!“

Te izjave niso bile seveda nič drugega kot odločen odmev stališča, ki ga je v teh spornih vprašanjih v letih, ko je Hitler prevzel oblast, zavzela sv. stolica. Najvažnejša nadškofova naloga je bila braniti papeštvo zoper nacistično propagando. Paveličeva skupina je poslušno vse ponavljala, kar so ji njeni gospodarji v Berlinu in Rimu naročili. Nadškof jim je pošiljal spomenico za spomenico. Postavil se je v bran tudi za pravoslavne, ki so bili preganjani z izgovorom, da so pravoslavni podpirali Srbe. Ko je bilo v Glini nekaj Srbov pobitih, je nadškof ta dogodek ostro grajal:

„Kot vaš nadškof imam dolžnost, da take ukrepe označim kot po katoliškem nravnem nauku prepovedane. Zahtevam od vas, da takoj podvzamete korake in da dosežete, da niti en Srb ne sme biti usmrčen, če ni bil prej postavljen pred sodišče in mu je bil dokazan zločin, za katerega zasluži smrtno kazen.“

Dr. Ante Pavelić

Pavelić seveda tega opomina ni sprejel prijazno. Očital je nadškofu, da šteti komuniste in trdil, da ima premalo politične izkušnje. Poskušal je doseči svoj cilj tudi z dobrikanjem. A dr. Stepinac, najbrž kot edini mož v deželi, ki si je upal prosto govoriti, se ni dal pomiriti. Prepovedal je duhovnikom vstop v ustaško organizacijo in izobčil tiste, ki ga niso ubogali. Ni hotel spremljati Pavelića v Rim, da bi pregovoril Mussolinija, da bi nadvojvoda iz Spoleta imenoval za hrvaškega kralja. Redno ga „ni bilo doma“, kadar je hotel Pavelić k njemu, da bi se mu poklonil ob priliki pogreba nadvojvoda Aosta. Fašistično nadahnjeni poglavniki je bil zaradi tega skoro gotovo užaljen. Poskusil se je približati Rimu in s tem doseči nadškofovo odstavitev. A ni uspel, ker je dr. Stepinac izvrševal samo jasne želje svojih rimskih predstojnikov. Hrvatski narod je v pretežni večini pod vodstvom dr. Vladimirja Mačka ostal zvest umirjenemu antitotalitarnemu gibanju.

Tito

Medtem se se nad Jugoslavijo nagrmadil najrazličnejši vihar in nevihtni oblaki. KP, ki je bila v času Hitlerjevega in Stalinovega pakta preganjana in je bila zato prisiljena skrivati se, je po narodno-socialistični zmagi hitro

naraščala. Njen stari in disciplinirani kader so delno sestavljali veterani iz španske državljanske vojne. V Josipu Brozu, ki je znan pod imenom Tito, so imeli komunisti močnega, samosvojega in odločnega voditelja. Rojen v majhni vasi blizu avstrijske meje ima v svojem rodovniku deloma hrvaške, deloma slovenske prednike. Pred prvo svet. vojno je služil Tito v avstrijski vojski. Leta 1915 je prišel v rusko ujetništvo. Nato je živel v Sibiriji. Po vojni je vstopil v rdečo armado in kmalu postal častnik. Ta sprememba je vplivala na Tita, da je svojo usodo navezal na komuniste. Dopržil je poseben tečaj v Moskvi in se kot strankin agent vrnil v domovino.

Draža Mihajlović

Po zasedbi Jugoslavije je general Draža Mihajlović organiziral četnike in nadaljeval vojskovanje. Bil je energičen srbski častnik, ki je poznal teren in porabil vsako sredstvo, da bi pridobil kmete. Ni pa bil politično in diplomatsko nadarjen, kar je razumljivo. Kljub drznim in junaškim podvigom so bili on in njegovi ljudje kmalu odrezani od vsakega stika z inozemstvom. Zaman je poskušal v stiku s Titom doseči nekak modus vivendi. Ta je začel zbirati pristaše pod zastavo komunizma. Bilo je usodnega pomena, da so se Angleži odločili, bolj podpirati močnega in zgovornega voditelja komunistov kot nedostopnega in včasih nekoliko svojevoljnega srbskega poveljnika.

Partizanstvo

Tito je bil volk v ovčjem oblačilu. Partizani so po njegovem nalogu na ves glas tajili zvezo s Kremljem. Tito sam je 29. 12. 1943 na antifašističnem svetu v Jajcu v Bosni izjavil:

„Zoper nas se sejejo obrekovanja od vseh strani. Zdaj se celo trdi, da je naš boj za osvoboditev Jugoslavije navdihnjen od komunistov. Obtožujejo nas, da hočemo deželo boljše vizirati in vso oblast izročiti v roke komunistom, da nameravamo odpraviti zasebno imetje in uničiti Cerkev, odstraniti vero in kulturo. To so stare in obrabljene bajke. Le malo jih je, ki tem lažem verjamejo. Jugoslovanski narod tega gotovo ne dela.“

Čeprav je prišlo do krutih dogodkov — kot so bili n. pr. pokolji duhovnikov in laikov — se je veliko storilo, da bi se dokazala Titova pravovernost. Na partizanskih zastavah je blestela stara hrvaška rečenica: Hvaljen Jezus in Marija. Nič nenavadnega ni bilo, da je kak vojak pobežno ponavljal te besede. Partizanske čete so dobile večkrat nálog, da so pri obredih velikega tedna stražile božji grob. Pri procesijah sv. Rešnjega Telesa so tvorili častno stražo. Nekč so partizanske skupine obiskale nadškofijsko posestvo in odpeljale 12 konj. Partizanski poveljnik je previdno izjavil, da konje nujno potrebujejo in da bodo dali pozneje celotno odškodnino.

Nadškof je bil preveč realističen in predobro informiran, da bi postal žrtev iluzij. V začetku leta 1943 je pisal v pismu, ki je bilo pozneje uporabljeno kot dokaz zoper njega: „Danes ljudje verujejo, da so partizani najmanjša nevarnost, ki nam grozi. Uporabljajo prebrisano taktiko; uporabljali jo bodo tako dolgo, dokler ne bodo prišli na oblast.“ Leto pozneje je napisal: „Partizani podirajo vsa pcslopja, v katerih se nahajajo državni uradi. Doslej se niso dotaknili še nobene cerkve, a mi si ne delamo nobenih iluzij o bodočnosti.“

Ni bilo težko dobiti poročila, kako stoji partizanska disciplina in kako mirne vesti se uničujejo življenja tistih, ki drugače mislijo. (Nadaljevanje)

SOBRATU JANEZU KNAFELJ – V SPOMIN

Na belo nedeljo zjutraj, ko se je pripravljaj, da bi šel maševat na veliko buenosaireško pokopališče Chacarita, je zadet od srčne kapi preminil v Hogar sacerdotal — Domu za bolehe in onemogle duhovnike, gospod Janez Knafelj, ki je bil zadnja leta v domovini župnik v Lešah na Gorenjskem. V ponedeljek, 10. aprila popoldne, smo ga spremili do groba na prijazno pokopališče v Flores, kjer počiva tudi nedavno preminuli hinjski župnik gospod Francé Kolenc in še nekaj drugih umrlih rojakov. K pogrebu ga je spremilo lepo število slovenskih, hrvatskih in argentinskih duhovnikov in družba rojakov — prijateljev. Pogrebne obrede je izvršil ob asistenci gospod Anton Orehar, direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, ob odprtem grobu pa sem se, na njegovo prošnjo, poslovil od pokojnega sobrata podpisani.

Z gospodom Janezo Knafeljem me je družilo tovarišstvo iz vojaške službe v prvi svetovni vojni in iz bogoslovnih let, kakor tudi iz dušnega pastirstva v domovini in v Argentini. Oba sva člana tistega slovenskega duhovniškega rodu, ki ga je oblikoval vihar prve svetovne vojne in smo nato prejeli temeljito duhovniško vzgojo in izobrazbo v ljubljanskem bogoslovju in na novoustanovljeni bogoslovni fakulteti, katere prvenci smo bili. V jeseni, leta 1918, smo se zgrinjali mladi vojaki iz najrazličnejših krajev, kjer nas je našel konec vojne vihere, v častljivo, staro ljubljansko bogoslovje. Vsak teden se je oglašil kak nov kandidat, vse tja do božiča. Prvi letnik bogoslovja je narastel na do tedaj nedoseženo število — čez petdeset Mlad, pogumen, vesel in navdušen letnik je to bil, ki mu divji vojni čas ni ubil idealnih stremljenj. Predstojniki so nas kljub mladostni razigranosti radi imeli, zaupalj so nam in nas spoštovali. Ko nas je ob zaključku bogoslovnih študij nad štiri-deset polgalo prisego večne zvestobe v

roke gospoda rektorja Nadraha, nas je ginjen s svetim Pavlom nagovoril: „Moje veselje ste in moja krona“ (Flp 4, 1). Škofu Jegliču se je širilo srce, ko nas je na praznik svetih apostolov Petra in Pavla, leta 1922, v tako velikem številu v ljubljanski stolnici posvetil.

Pokojni gospod župnik Janez Knafelj je bil rojen leta 1896 v župniji Mošnjje, na Gorenjskem, v katere območje spada tudi Marija Pomagaj. Bil je vedno mirnega, skromnega, ponižnega značaja. Gorenjec, izpod naših veličastnih gorskih velikanov, je bil vendar zelo čustvene narave. Ljubil je pesem, ljubil je glasbo in rad iskal od diha in tolažbe ob milih zvokih citer, vse do konca svojega življenja. Nikoli ni imel velikih ambicij. Vdano, ponižno, pa zvesto je opravljal duhovniško službo na najrazličnejših krajih ljubljanske škofije, kamor so ga predstojniki poslali. Služboval je kot kaplan v Kočevju, v Črnomlju, v škofiji Lcki, na Jesenicah in v Dolenji vasi pri Ribnici, kjer je bil več let sodelavec tudi v Argentini počivajočega svetnika Škulja. Nazadnje je bil župnik v prijazni župniji Leše, na Gorenjskem. Ljudje so ga povsod radi imeli, saj se ni verjetno nikoli razburil in razjezil. Ako danes mislim nanj, se mi zdi sredi cvetočega vrta svete Cerkve, kjer toliko lepega, razkošnega cvetja cvetj in pozornost vzbuja, kakor ponižna, skromna vijolica, ki na tihem s svojim cvetom in vonjem Boga slavi in ljudi razveseljuje.

Pred Nemci je v zadnji vojni pribežal v Ljubljano, od tam pa je šel leta 1945 z nami na begunsko pot in po nekaj letih taboriščnega življenja, že leta 1947, med prvimi emigriral v Argentino. Par let je služboval kot kaplan na nekaterih župnijah v Buenos Airesu, leta 1951 pa se je, telesno in živčno oslabiljen, nastanil v Duhovniškem domu, ož koder je vse do zadnjega rad hodil pomagat po mestnih župnijah, ob

nedeljah pa je skoraj vsa leta maševal in molil za rajne na velikem, centralnem mestnem pokopališču, vedno smrti blizu, vedno tudi na njo pripravljen.

Že doma ni bil nikoli prav trdnega zdravja, zlasti živčno je veliko trpel. Bilo se je bati, da se mu bo um popolnoma omračil. A dobri Bog ga je pred tem najhujšim obvaroval, pri čemur se je vsa leta posluževal ljubezni, razumevanja in potrpljenja duhovnih sobratov in rojakov, ki so ga v težkih urah tolažili in krepili, da nj omagal. Naj jim bo za to na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

Skromen in ponižen v življenju je tiho in brez hrupa odšel v večnost, prečiščen po mnogem trpljenju in duhovno okrepljen po svetem maziljenju. Nje-

govi telesni ostanki bodo čakali vstajenja v argentinski zemlji, v kateri je našlo svoj poslednji počitek že toliko dragih sobratov in rojakov. Duša njegova pa je odšla k Bogu, v pravo, večno domovino, kjer je konec domotožja, trpljenja in gorja. Trdno zaupam, da je Gospod Jezus svojemu poštenemu in vedno zvestemu služabniku izkazal pri sodbi svoje usmiljenje in da ga je — četudi morda po gotovem roku poslednjega očiščenja, ki mu ga bomo skušali mi s svojim vernim spominom okrajšati — ljubeznivo povabil: „Dobri in zvesti služabnik, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil: pojdi v veselje svojega Gospoda“ (Mt 25, 21).

Alojzij Košmerlj

Novice od pousod

RIM

20. oktobra 1959 je kardinal drž. tajnik Dominik Tardini imel vpricho sv. očeta Janeza XXIII. znamenit spominski govor ob obletnici smrti Pija XII. V razširjeni obliki je izšel v posebni knjižici: Card. Domenico Tardini, Pio XII, *Commemorazione di S. S. Pio XII nel primo anniversario della sua morte* (20. oktobra 1959) con l'Elogio pronunziato da Sua Santità Giovanni XXIII in Venezia l' 11 ottobre 1958. Vat. država, 176 strani, 8 fotografij (7 barvastih) in 10 faksimilov. Opomnimo, da je govoru dodanih okoli 70 strani važnih dokumentov. Stane 1200 lir oz. 2 dolarja. Knjižico se splača preučiti, ker nam njegov tako neposreden sodelavec tako lepo slika njegov svetniški značaj in zasluge za Cerkev in človeško družbo. Pri Herderju je izšel pred kratkim nemški prevod te knjižice.

Do 31. dec. 1959 je bilo prvi Marijini družbi v Rimu (*Primae primariae*) pri-glašenih 83.899 Marijinih kongregacij; leta 1959 se jih je z vsega sveta pri-

družilo 471, največ iz Združenih držav Sev. Amerike: 187 (AO, l. 29, šte. 1, 1960, str. 20/1.)

Mednarodna marijanska akademija (*Academia internationalis Mariana*) je z apostolskim pismom „*Maiora in dies*“ dne 8. dec. 1959 dobila naslov: **Papeška mednarodna marijanska akademija.** (AAS, l. LII, šte. 1, 30. jan. 1960, str. 24/6). Njen kardinal zaščitnik je kardinal Alfred Ottaviani, ki je za njegova prvega predsednika, potem ko je bila povzdignjena v papeško akademijo, imenoval hrvaškega frančiškana dr. Karla Balića, po vsem katoliškem svetu znanega mariologa.

Titular cerkve sv. Hieronima v Rimu (*S. Hieronymi Illyricorum*), poleg zavoda sv. Hieronima, je 17. dec. 1959 postal kardinal Gustav Testa, bivši nuncij v Švici, katerega je sv. oče Janez XXIII. imenoval za kardinala v tajnem konzistoriju 14. dec. 1959. Kardinal A. J. Coppello, kancler sv. rimske Cerkve in dosedanji titular cerkve sv. Hieronima, pa je postal titular bazilike

sv. Lavrencija in Damaso. (Pr. AAS. l. LII, šte. 1, 30. jan. 1960, str. 5. 11/12. 24).

Papeški biblični institut je preteklo leto obhajal svojo petdesetletnico. 17. februarja 1960 se je okoli sv. očeta Janeza XXIII. zbralo veliko število kardinalov, drugih visokih cerkvenih dostojanstvenikov, rektorjev raznih papeških vseučilišč in zavodov, zlasti pa profesorji PIB in mnogo drugih k slovesni avdienci. Spominski govor je imel kard. Avguštín Bea S. J., končno pa je sv. oče Janez XXIII. imel važen govor o zaslugah in nalogah te tako pomembne ustanove. Ko sedaj prebiramo nov prevod sv. pisma v domač jezik, nam bodo papeževe spodbude glede sv. pisma v veliko korist. (AAS, l. LII, šte. 3, 29. marca 1960, str. 152/8). Na PIB je študiralo že tudi nekaj slovenskih svetnih in redovniških duhovnikov.

Vsi nagovori in govori sv. očeta Janeza XXIII. na rimski sinodi in v neposredni zvezi s sinodo so objavljeni v Acta Ap. Sedis (l. LII, šte. 4, 20. apr. 1960). Govori so posebej izšli tudi v italijanskem, francoskem, angleškem, portugalskem, španskem in nemškem jeziku; izdala in založila jih je vatikanska knjižarna.

V tajnem konzistoriju dne 18. marca 1960 je sv. oče Janez XXIII, imenoval msgra. Albina Mensa, gen. vik. v Pineroli, za škofa v Ivrea v sev. Italiji. Novi škof je bil nekaj let v buenosaireski nadškofiji ter je z vso dobro voljo skušal izvesti kot delegat arg. episkopata za izs. zadeve konstitucijo „Exul Familia“. Izseljenci, zlasti dušni pastirji izseljencev v Argentini se ga hvaležno spominjajo, ker je imel res srce za izseljenske zadeve.

Kongregacija sv. obredov je dne 24. febr. 1960 ukazala, naj se v novih izdajah rimske mašne knjige v molitvah za zahvalo po sv. maši za molitvijo pred podobo Križanega doda posebna molitev, ki jo pripisujejo papežu Klemenmu XI. (oratio universalis sub nomine Clementis Papae XI vulgata). Začenja se z besedami: „Credo, Domi-

ne, sed credam firmius.“ Vsebinsko je zelo bogata. Včasih je bila natisnjena v brevirju. (AAS, l. LII, šte. 5, 7. maja 1960, str. 358/9.) Sv. penitenciarija pa je 11. marca določila odpustke za omenjeno molitev: vselej odp. 5 let; popolni odp. pod nav. pogoji pa enkrat na mesec, kdor molitev ves mesec vsak dan opravi. (Prav tam, str. 361.)

24. aprila 1960, na belo nedeljo, so slovenski duhovniki v Rimu imeli svoj duhovniški sestanek na Via dei Colli 8. Od 37 duhovnikov, ki so bili tedaj v Rimu, jih je prišlo 21. Izvolili so odbor, ki naj skrbi za slovenske stvari v Rimu (slovenska sv. maša, kulturni in drugi sestanki, izleti itd.); poročilo iz Rima pravi, da je tam menda okoli 600 Slovencev, za katere se je treba zanimati v verskem, nravnem in narodnem pogledu. Predsednik odbora je g. gen. asistent p. Anton Prešeren S. J., odborniki pa: dr. Pavel Robič kot slov. dušni pastir v Rimu, potem pa še zastopniki za vsako škofijo: dr. Janez Vodopivec za ljubljansko, msgr. dr. Maksimilijan Jezernik za lavantinsko, msgr. dr. Bavdaž za goriško ter g. Krištof za krško.

Msgr. dr. Jožef Žabkar, ki že precej let deluje v vat. državnem tajništvu, je bil ekskardiniran iz ljublj. škofije in inkardiniran v salzburško nadškofijo.

24. febr. 1960 je kongr. svetih obredov odobrila nove litanije v čast predragoceni Krvi Jezusovi, ki naj se v Rimskem obredniku vključijo za litanijami presv. Srca Jezusovega. (AAS, l. LII, šte. 6, 2. jun. 1960, str. 412/3.) Sv. penitenciarija je določila tele odpustke: vselej, kadar jih zmolimo: odp. 7 let; odp. enkrat na mesec, kdor te litanije ves mesec vsak dan zmolí. (Prav tam, str. 420.)

Sv. oče Janez XXIII. je sestavil posebno molitev za misijonarje: duhovnike, misijonske sestre in mis. laiške pomočnike. Kdor to kratko molitev zmolí, prejme odp. 500 dni, pop. odp. pod nav. pog. pa enkrat na mesec, kdor jo ves mesec vsak dan opravi. (AAS, l. LII, šte. 6, 2. jun. 1960, str. 420/1.)

V slovenskem prevodu jo bodo objavili Katoliški misijoni oz. bo morda izšla na posebnih podobih.

5. marca 1960 je svetj oče Janez XXIII. prevz. dr. Frančiška Šeperja, nadškofa koadjutorja rajnega zagrebškega nadškofa in kardinala dr. Alojzija Stepinca, imenoval za pravega rezidencialnega zagrebškega nadškofa.

Spomladi leta 1960 je g. Stanko Janežič postal v Rimu doktor na Vzhodnem inštitutu, ki je priključen papeškemu vseučilišču Gregoriani. Za doktorsko tezo je izbral nauk ruskega verskega pisatelja Tihona Zadonskega o pismenjanju Kristusa. Prav iskreno čestitamo in mu želimo, da bi v svojem duhovniškem življenju mogel mnogo storiti za zedinjenje ločenih slovanskih bratov s kat. Cerkvijo.

26. maja 1960, na vnebohod Gospodov, je sv. oče Janez XXIII. ex plenitudine potestatis suae v lateranski baziliki slovesno razglasil za svetnika škofa in kardinala Gregorija Barbarigo. Spreg'edal je ves kanonizacijski postopek. God novega svetnika je v kanonizacijski buli „Terrenas hominum“ zapovedal za vso Cerkev 18. junija, po novih rubrikah pa bomo njegov god obhajali 17. junija. (AAS, I. LII, šte. 7, 27. jun. 1960, str. 437/47.; AAS, I. LII, šte. 10, 27. avg. 1960, str. 691. 716.)

Sv. oče Janez XXIII. je 27. maja 1960 dr. Janeza Vodopivca, profesorja na papeškem zavodu de propaganda fide imenoval za monsignorja. Čestitamo!

5. junija 1960, na binkoštni praznik, je sv. oče Janez XXIII. z apostolskim pismom „Superno Dei nutu“ postavil osrednjo pripravljalno komisijo za drugi vat. cerkveni zbor, deset drugih komisij in posebno tajništvo za zedinjenje kristjanov (II Segretariato per l'Unione dei Cristiani). (AAS, I. LII, šte. 7, 27. jun. 1960, str. 433/7.). Msgra. dr. Janeza Vodopivca je sv. oče Janez XXIII. z odlokom vat. drž. tajništva izbral za konzultorja zgoraj omenjenega tajništva za zedinjenje kristjanov. (AAS, I. LII, šte. 12, 25. okt. 1960, str. 855.)

12. junija 1960, na praznik presv. Trojice, je sv. oče Janez XXIII. v baziliki sv. Petra izvršil slovesno razglasitev bl. Janeza de Ribera, škofa in spoznavalca, za svetnika. Spomladi leta 1959 pa sta dosegla slovesno razglasitev za svetnico oz. svetnika: Joahima Vedruna de Mas, ustanoviteljica red. družbe karmeličank ljubezni, ter frančiškanski laiški brat Karel iz Sezze. Če dodamo še izredno razglasitev bl. Gregorija Barbariga za svetnika, je v prvih dveh letih vladanja izvršil štiri kanonizacije.

28. junija 1960 je sv. oče Janez XXIII. nasl. nadškofa Jožefa Gawlina, bivšega poljskega vojaškega škofa, kateremu je sv. stolica po drugi svetovni vojni izročila vrhovno dušnopastirsko skrb za poljske begunce in kateri je obenem tudi predsednik mednar. zveze Marijinih kongregacij, imenoval za tajnika papeške pripravljalne koncilске komisije za škofe in vodstvo škofij. (AAS, I. LII, šte. 8, 18. jul. 1960, str. 536.)

V osrednjo pripravljalno komisijo za drugi vatikanski cerkveni zbor je sv. oče Janez XXIII. poklical kot člana beograjskega nadškofa dr. Josipa Ujčiča. (AAS, I. LII, šte. 9, 5. avg. 1960, str. 581.)

30. junija 1960 je sv. oče Janez XXIII. izdal apostolsko pismo „Inde a primis“ o češčenju predragocene Krvi Jezusove (AAS, I. LII, šte. 9, 5. avg. 1960, str. 545/50.) Prevod bo izšel v let. 4. šte. OU.

30. aprila 1960 je sv. oče Janez XXIII. sprejel vodstvo in gojence papeškega ruskega zavoda ob tridesetletnici ustanovitve. V tem zavodu so se n. pr. vzgajali tudi tile slovenski duhovniki: Anton Ilc, dr. Stanko Janežič, Karel Kozina, dr. Pavel Krajnik in še nekateri drugi. Sedaj je gojenec tega zavoda bogoslovec Joško Merkuža iz Nabrežine. Ta je v Kat. glasu napisal lepo poročilo o sprejemu pri sv. očetu. (KG, 9. jun. 1960, str. 2.)

P. Anton Prešeren, gen. asistent Jez. družbe, več v Rimu bivajočih slov.

duhovnikov ter lepo število Slovencev in Slovenk, ki žive v Rimu so 22. maja 1960 opravili skupno romanje v Marijino romarsko svetišče La Quercia. Romanje pa so združili še z izletom v Orvieto in Bolseno. Ob jezerih Bolseno in Vico so se zadovoljni vračali v večno mesto. — 29. maja 1960 pa so se zbrali k šmarnicam v cerkvi Marijinega imena, kjer je za rektorja g. Anton Iskra. Po pridigi je p. Anton Prešeren vodil slovesne pete litanije Matere božja. (Pr. KG, 7. jul. 1960, str. 3.)

Nove rubrike glede rimskega brevija in rimske mašne knjige so uradno objavljene v deseti številki Acta Ap. Sedis za 1. 1960 (15. avg. 1960). Na splošno so jih z veseljem in zadovoljstvom sprejeli. Po listih in raznih strokovnih revijah pa smo brali že tudi razne kritične opombe.

ANGLIJA

Naslov slov. dušnega pastirja za slov. izseljence: Rev. Ignacij Kunstelj, Offley Road 62, London S. W. 9, England.

Pismo iz Anglije. Pod tem naslovom je prof. Franjo Sekolec za Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije 1961 (Buenos Aires 1961, str. 181/4) prav jedrnatopisal versko, kulturno in politično življenje slov. izseljencev na britanskem otoku v zadnjih letih. Na članek posebej opozarjamo. Nekaj podrobnosti bomo tu posebej omenjali.

G. Kavalir Stanko je preteklo leto za post in veliko noč odšel iz Francije za nekaj tednov na Angleško pripravljat slovenske izseljence za prejem sv. zakramentov v velikonočnem času. G. Kunstelj Ignacij skuša kot dušni pastir pomagati tudi hrvaškim izseljencem. Zato je tudi g. Kavalir Stanko bil na razpogo Hrvatom. Vendar neko poročilo pravi, da se jih je spovedalo desetkrat manj kot Slovencev. Slovenski izseljenci so se v Naši luči g. Stankotu Kavalirju ponovno prisrčno zahvalili za lepo dušnopastirsko delo, ki ga je na toliko krajih opravil (pr.

Naša luč, 1. 9 (1960), številka 4, str. 8, prav tam, 1. 9 (1960), številka 5, str. 9).

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. V dobi tolikega prizadevanja za zedinjenje ločenih vzhodnih kristjanov, posebej naših slovanskih bratov, ter priprave na drugi vesoljni vatikanski cerkveni zbor je posnemanja vredno, kar vrše slovanski izseljenci na Angleškem skupaj z drugimi katoliškimi izseljenci slovanske krvi. Poročilo takole pravi: „V zvezi z verskim življenjem Slovencev v Britaniji je treba omeniti ustanovitev Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Pobudo za to je dal češki jezuit P. Lang, ki deluje med tukajšnjimi Čehi, in njegovemu povabilu so se med drugimi slovanskimi narodi odzvali seveda tudi Slovenci. Slovesna ustanovitev je bila dne 5. julija (1959) v jezuitski cerkvi na Farm Streetu v Londonu. Ob tej priložnosti smo Slovenci še mogli poslati pozdrave takrat še živemu škofu dr. Rožmanu. Apostolstvo prireja sedaj večkrat na leto skupne pobožnosti in sestanke. Na prvem sestanku v poljski župnijski dverani v Londonu, je F. Sekolec predaval o ustanovitelju prvega Apostolstva sv. Cirila in Metoda škofu A. M. Slomšku. Drugi sestanek je bil v Slovenski hiši in takrat je poljski član govoril o poljskem kardinalu Hlondu, tretji sestanek pa je bil v poljskem dijaškem centru s predavanjem Hrvata g. Pavliča o kardinalu Stepcinu. Svojo prvo obletnico je Apostolstvo slovesno praznovalo dne 10. julija 1960 (v Kol. Sv. Slov. je menda napačno 1959) pri londonskih jezuitih. Slovesnosti se je udeležil tudi papeški delegat v Britaniji nadškof O' Hara, ki je članom in prijateljem Apostolstva izrekel svoje priznanje za njihov trud pri delu za zblizanje in zedinjenje vzhodnih kristjanov. Ob tej priložnosti je bivši gojenec ruskega zaveda v Rimu g. dr. Janežič opravil sv. mašo v glagolici, ki je na navzoče Slované in še bolj na Angleže napravila globok vtis. Zadnje nedeljo v juliju, tik pred začetkom mednarodnega evharističnega kongresa, ki je tako močan

poudarek dal tudi misli o zbližanju med vzhodno in zahodno Cerkvijo, so londonski Slovenci imeli priložnost, menda prvič v življenju, prisostvovati sveti maši po bizantinsko-slovanskem obredu in z obhajilom pod obema podobama. Tudi to mašo je opravil g. dr. Janežič“ (F. Sekolec, Pismo iz Anglije, ZKSS 1961, B. A. 1961, str. 182/3).

Predsednik ACM je poljski msgr. Staniszewski, tajnik češki jezuit p. Lang S. J., podpredsednik pa slovenski izs. dušni pastir Ignacij Kunstelj, od Slovencev je v odboru še prof. Franjo Sekolec. Pri sestankih, ki se jih radi udeležujejo tudi Angleži, je predavanje v angleščini, v cerkvi pa se vse vrši po običajih tistega naroda, ki je sestanek priredil. (Naša luč, l. 9, 1960, štev. 5, str. 9).

V slovenski kapeli v Londonu so 20. marca 1960 blagoslovili novo podobo sv. bratov Cirila in Metoda, delo prof. Lampiča (Prav tam, str. 10).

Isti dan popoldne je bila v slov. kapeli sv. maa s slovenskim petjem in blagoslovom po maši, kar se je zlasti angleškim udeležencem zdelo zanimivo. V zgornjih prostorih slovenske hiše pa je bilo potem predavanje o kard. Hlondu. O vsem je poročal časopis „The Catholic Herald“. Kapela in prostori so bili to pot kar premajhni (Prav tam, str. 10).

Dr. Stanko Janežič med Slovenci v Angliji. Naša luč (l. 9, 1960, štev. 7, str. 12) bolj podrobno poroča o obisku g. dr. Stankota Janežiča takole: „Med obiskovalci, ki so se oglasili letošnje poletje v Londonu, je bil tudi g. dr. Stanko Janežič, gojenec Ruskega kolegija v Rimu, kjer je doktoriral letos spomladi. Zelel je spolniti svojo angleščino ter je prišel sem sredi junija. Kar mu je ostalo še prostega časa, je porabil zlasti, da je pokazal tukajšnjim Slovincem lepoto vzhodne liturgije. Ko smo praznovali praznik sv. Cirila in Metoda, je pel mašo sicer po rimskem obredu, a v staroslovenskem jeziku v cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja na Farm Street sredi Londona.

Čeprav je bilo to ob 4,30 popoldne, je bila velika cerkev polna. Udeležil se je maše tudi apostolski delegat nadškof O'Hara, ki je lepo govoril o cerkvi in zedinjenju, kar je poudaril glavni govornik tukajšnji jezuit. Pri sestanku po maši so zapeli tudi več slovenskih pesmi. Mašo samo je spremljal med slovanski zbor. G. Stanko je potem naslednjo nedeljo imel službo božjo po vzhodnem obredu za Slovence v Betfordu ter se z njimi udeležil procesije s sv. Rešnjim Telesom. Zadnjo nedeljo v juliju je maševal tako tudi v Londonu v kapeli „Našega doma“, kjer se je zbralo lepo število londonskih Slovencev. G. Stankotu se lepo zahvaljujemo ter želimo, da nas ne pozabi!“

Bratsko sodelovanje. Ko so Čehi prvo nedeljo v oktobru praznovali god sv. Venceslava, so povabili Slovence k praznovanju v jezuitski zavod v Londonu, kjer so imeli v kapeli sv. mašo, v dvorani pa družabni večer; tam so videli tudi film o medn. evh. kongresu v Münchenu. — Drugo nedeljo v oktobru pa je v slovenski kapeli v Londonu pri rožnovenski pobožnosti prepeval med slovanski cerkveni zbor. Slavo, vero, svet in čenaš so zapeli v staroslovensčini, več drugih pesmi pa v novi. — Na drugo nedeljo v novembru pa je ACM povabilo Slovence na praznovanje sv. Stanislava Kostke v poljsko središče v Londonu (NL, l. 9, 1960, štev. 9, str. 9). Ali ni vse to posne-manja vredno tudi za vse slovenske izseljence drugod po svetu?

Blagoslovitev slovenske kapele v Londonu. Opravil jo je 1. marca 1959 msgr. Hubert Gibney, prošt in gen. vikar sauthwarske škofije. Stregli so mu g. Kunstelj Ignacij, dušni pastir slov. izs. v Angliji, dr. Franc Felc, doma iz Idrije in sedaj dušni pastir slov. izs. v Nemčiji, ter češki jezuit p. Lang. Blagoslovitve se je udeležila tudi bivša jug. kraljica Marija. Odslej imajo tam dnevno sv. mašo, kadar g. Ign. Kunstelj ni na misijonskih potih; nedeljske sv. maše pa so redno vsako drugo nedeljo v mesecu popoldne, ko so v slo-

venski hiši (Domu) slovenski sestanki (pr. Franjo Sekolec, Pismo iz Anglije, ZKSS 1961, B. A. 1960, str. 182).

Meseca maja imajo v tistih krajih, kjer je za nedeljo na obisku slov. izs. dušni pastir, enodnevné šmarnice, ki jih redno združujejo z blagoslovom otrok slovenskih družin; ta blagoslov je našim ljudem prav všeč; vemo, da ga je že doma priporočal tudi rajni g. škof dr. Gr. Rožman. Meseca oktobra pa imajo ob nedeljskih obiskih dušnega pastirja tudi rožnovensko pobožnost.

T. R. trdi v članku „Slovenski duhovniki med izseljenci“ (Kat. glas, 24. nov. 1960, str. 2), da bi prostranost angleškega ozemlja zahtevala še enega slovenskega duhovnika.

Izseljensko nedeljo so Slovenci na Angleškem leta 1960 praznovali v Bedfordu, kjer je domači župnik sklical zastopnike raznih narodov k sestanku, kjer so vsi podali kratek opis tako zgodovine kot tudi vzrokov za izseljevanje. Za Slovence je govoril g. Jože Pogačnik (Naša luč, l. 10, šte. 1, 1961, str. 9).

13. dec. 1960 je odšel v misijone Franc Pregelj, doma s Cola; živel je več let v Angliji, pred dvema letoma stopil v noviciat Jezusove družbe ter po končanem noviciatu izbral delo v misijonih. Slovenci so se poslovlili od njega v slovenskem Domu v nedeljo, 11. dec. 1960. Sedaj je že v Južni Rodéziji v Afriki (Naša luč, l. 10, šte. 1, 1961, str. 9).

Knjižica „Slovenci na Angleškem“ bo z vsemi spremembami izšla kmalu — tako urajo — v drugi izdaji (Prav tam, str. 9).

ARGENTINA

GREGOR MALI JE SPOLNIL ŠESTDESET LET ŽIVLJENJA

Težko je najti v vrstah slovenskih duhovnikov v izseljenstvu osebo, ki bi bila bolj spoštovana od vernikov in bolj priljubljena med lastnimi sobratmi kot je prav gospod Gregor Mali, ki je 12. marca 1961 v krogu svojih doma-

čih, duhovnih in svetnih prijateljev skromno, pa prisrčno v Buenos Airesu proslavil 60 let življenja.

Kdor pozna gospoda jubilaranta od blizu, se ne bo čudil, od kod izvira njegova priljubljenost.

Prvič je gospod Mali vse življenje silno vestno vršil svoje duhovniške dolžnosti in bil v tem oziru vsem v svetel zgled. Ni čuda, da je prav zaradi te resnosti postal eden najbolj iskanih spovednikov. Duhovniki in laiki, preprosti verniki in izobraženci ga prav glede duhovnega vodstva in pomirjenja duše enako cenijo in stalno obiskujejo. In vsakdo odhaja od njega potolažen, kajti dobrotu, razumevanje in prisrčnost, ki iz gospoda jubilaranta izžarevajo, jasno pričajo, da je gospod Mali res prežet Kristusovega duha, res alter Christus.

Drugič je gospod jubilarant izredno dober tovariš svojim duhovskim sobratom. Odlikuje ga obzirnost, fin čut za bližnjega in izredna radožarnost. Če je užitek poslušati gospoda Malija v spovednici, s prižnice, pri duhovnih obnavah, je prav tako užitek biti z njim v družbi, kjer je vesel, duhovit in vedno pripravljen sodelovati pri poštenem razvedrilu. Po volji škofa dr. Gregorija Rožmana že dolgo vrsto let uspešno vodi slov. duhovnike v Argentini, ki so člani Apostolske unije.

Tretjič pa je gospod Gregor tudi zelo velik v prenašanju križev, s katerimi ga je Bog obiskal. Doživeti je moral v adventu leta 1942 požig svoje farne cerkve, ki so jo po letu 1945 brezbožne oblasti zenačile z zemljo; bil je priča pomorov svojih najboljših fantov; in še vedno se mu stisne srce, ko se spomni, kako je zgorelo v cerkvi Najsvetejše, ne da bi mogel on — tisto noč ujetnik partizanskih napadalcev — kaj storiti v njega obrambo.

Tujina je mačeha slehernemu človeku, toda gospod Mali to še posebno občuti. Preveč se je vkoreninil v slovensko zemljo, da bi jo kdaj mogel pozabiti. Izrazi tega trpljenja so njegove ču-

dovite pesmice, v katere polaga vse hrepenenje in vso bol ljubečega sina, ki mu je bila odvzeta mati in sme o njej le še sanjati, ne se je pa več oklepali.

Pa se s tem njegovi križi še niso zaključili. Bil je do leta 1945 najprej begunec v lastni zemlji; okušal je nato težave pravega begunstva v Avstriji; in končno je moral iti na bridko pot daleč proč od svoje domovine, ki je tako silno ljubi.

Velik je gospod Mali kot človek, velik kot Slovenec, zlasti velik pa kot duhovnik. Vse, kar je do sedaj storil v božjo čast in korist zaupanih mu duš, ima svoj izvor v njegovem plemenitem duhovniškem srcu. Njegovo nesebično delo na treh farah v domovini, pa v taborišču in sedaj v Argentini, njegova nenavezanost na materialne dobrine in njegova neumorna delavnost v zgovorjeni in pisani besedi v blagor slovenskih rojakov mu bodo v srcih vseh iskrenih Slovencev postavila spomenik, ki ga nihče ne bo mogel porušiti.

Njegova šestdesetletnica nam daje pravico, da smo te besede zapisali. Držal se je vse življenje gesla: „Laborem non recusavi!“ Zato danes lahko s tihim veseljem in hvalo Bogu gleda na svoje izvršeno delo. Mi mu pa želimo zlasti tole: da bi nam ga Gospodar življenja še dolgo vrsto let ohranil v naši sredi, kajti zelo nam je potreben; naj bi ostal tako čil in krepak še v jesen svojega življenja; in naj mu bi bilo dano še stopiti na slovenska tla, prepojena tudi z njegovim znojem, kajti ni je večje sreče kot pchiteti v nebeško domovino iz zemlje, kjer smo prišli na svet, prejeli vero svojih staršev, začeli govoriti njih jezik, prejeli milost poklica in spoznali veličino svojega poslanstva.

Gospod Gregor, naj bi se uresničile vse Vaše želje, ki so Vam prevemale oni dan, ob priliki Vašega jubileja, Vaše dobro srce; mi, Vaši sobratji v duhovništvu pa bomo skupno z ostalimi hvaležnimi rojaki prosili Boga, naj Vam da nakloniti še dolgo življenje, po smrti pa Vam da zaslu^oeno pla^oilo, ki ga hrani

Gospod za vse svoje služabnike, ki so mu v življenju zvesto služili!

Jože Jurak

P. Anton Prešeren, S.J., generalni asistent Jezusove družbe in škofov delegat za slov. izs. semenišče v Argentini, je preko vat. drž. tajništva poslal sv. očetu Janezu XXIII. poročilo ob petnajstletnici slov. izs. semenišča. Sv. oče Janez XXIII. je po drž. tajniku kardinalu Tardiniju poslal 24. febr. tole lepo brzojavko kot odgovor: „Sv. oče papež je zelo hvaležen za izraze vdanosti, ki ste mu jo izkazali ob petnajstletnem spominu tega svetega semenišča za Slovence, ki so zbežali od doma. Medtem ko želi, da bi se kandidati za duhovništvo odlikovali v pobožnosti, znanju in pokorščini ter se za sveto službo pripravljali s še bolj prizadevno pridnostjo, kot spodbudo h krepkim in kot poroštvo božjega varstva ljubezljivo podeljuje apostolski blagoslov ravnatelju, učiteljem in učencem. — Kardinal Tardini.“ — Ob vseh nepotrebnih križih in težavah je slov. semenišče sv. očetu za spodbudo in blagoslov še prav posebno hvaležno.

P. Anton Prešeren, S.J., gen. asistent Jez. družbe in škofov delegat za slov. izs. semenišče v Adroguéju, je poročilo ob petnajstletnici slov. izs. semenišča poslal tudi kongregaciji za semenišča in papeška vseučilišča oz. njenemu prefektu kard. E. Pizzardu. 18. febr. 1961 je dobil od omenjene kongregacije takle odgovor, ki osrčuje k nadaljnemu delovanju semenišča: „Rim, 18. febr. 1961. Sveta kongregacija za semenišča in vseučilišča. Prot. N. 169/61/5. Prečastiti oče, iskreno smo hvaležni Vašemu prečastitemu očetovstvu, da je po Vas prišlo do nas delce v spomin petnajstletnice ustanovitve slovenskega semenišča v Argentini. Z zanimanjem smo ga brali in ne moremo drugega kot veseliti se zaradi mnogo dobrega, ki ga je omenjena ustanova mogla izvršiti v teh letih. Dasiravno je fakulteta morala prenehati s svojim delovanjem, želimo, da bi semenišče še

moglo nadaljevati s svojim delom ter nuditi mladim izseljencem, ki čutijo Gospodov klic, možnost, da se pripravijo za pristop k oltarju, da med svojimi sorojaki, ki so daleč od domovine, ohranijo živ najdražji zaklad, ki so ga jim dedje izročili: rimsko-katoliško vero. Medtem ko prosimo Vaše očetovstvo, naj bo tolmač teh naših čustev pri predstojnikih zaslužnega semenišča, rad uporabljam priložnost, da izrazim svojo spoštljivo vdanost, s katero se podpišem, Vašemu prečastitemu očetovstvu v Gospodu najvdanejši E. kard. Pizzardo. — Dino Staffa, tajnik.“

AVSTRIJA

Slavje slovenske pesmi v Celovcu. Zveza pevskih društev je 29. maja 1960 v Glasbenem domu v Celovcu priredila koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi. Veliko dvorano je okoli 1000 slovenskih rojakov iz Roža, Podjune in Zilje do zadnjega kotička napolnilo. Nastopilo je 10 pevskih zborov. Še posebnobno spodbudno je bilo, da je s štirimi pesmimi nastopil tudi pevski zbor iz Dholice, ki je na severni strani Vrbskega jezera. Koncerta se je kot povabljenec udeležil tudi ravnatelj celovškega bogoslovja msgr. dr. Friderik Illwitzer. Kanonik Aleš Zehner je zastopal celovškega škofa msgr. dr. Jožefa Köstnerja, ki je bil zaradi birmovanja zadržan. Na koncert so poleg vodilnih slovenskih duhovnikov na Koroškem prišli tudi drugi slovenski voditelji: dr. Joško Tischler, višji štud. svetnik in ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu, prof. dr. Valentin Inzko, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, ter dr. Vinko Zwitter, predsednik omenjenega Narodnega sveta. Na koncertu je bil tudi preč. g. prof. dr. Pavle Zablatnik, predsednik Kršćansko kulturne zveze. Navdušenje je raslo od pesmi do pesmi; višek pa je doseglo, ko so na koncu vsi združeni zbori — bilo je 180 pevcev — zapeli Prešeren-Premrlovo zdravico: Žive naj vsi narodi! Kot vodje pevskih zborov imajo veliko zaslug za tako lepo uspeli

koncert tudi tile trije slov. duhovniki: salezijanec dr. Franc Cigan in Silvo Mihelič ter obirski župnik Tomaž Holmar (Prim. Naš tednik, 2. jun. 1960, str. 1).

Naša pesem — naše življenje. Obirski župnik Tomaž Holmar je kot tajnik Zveze pevskih društev na koncertu prav jedrnatno povedal, kaj je Slovenecem na Koroškem pesem v slovenskem materinem jeziku; takole je govoril:

„Danes slavimo našo pesem in z njo slavimo tudi vse tiste, ki so nam to pesem ustvarjali, hranili in nam izročili. Ustvarjali so jo naši pevci iz srede ljudstva in naroda, znani in neznan. Ujeli so v pesem mišljenje in modrost, čustvovanje: veselje, žalost, ljubezen — nič sovraštva, dovtipnost in vedro nagajivost, vse, kakor je čutil naš narod. Ta pesem hrani zgodovino narodne duše iz davnih dni, vanjo se pezliva tudi doživljanje naših dni. Zapeli so nam jo pevci, ki je v njih narodova struna bolj tanko občutila vse tresljaje dogodkov v narodu in okoli njega. Zato je ta pesem naša in nam je dobra kot mati, resna kot oče, nežna kot hrepenče dekle, prešerna kot fant od fare, poskočna in vesela kot brezskrben otrok. Vsa naša je, ob njej smo rasli in se vzgajali in je zato tudi del naše duševnosti in osebnosti. In če bi mi to pesem opustili in je ne bi več peli v milih zvokih materine besede, ne več v naših mehkih koroških narečjih Zile, Roža in Podjune, bi postali revni kakor človek, ki je imel dragocen zaklad, pa ga je izgubil. Postali bi kakor človek, ki je pozabil svoje ime, pozabil, kje je doma, kaj je delal in kaj hoče. Zato je danes slavje naše pesmi, da se še bolj zavemo, kaj nam pomeni naša pesem, da slovesno povemo, da jo ljubimo in jo hočemo ohraniti kot del našega življenja“ (Prav tam, str.1).

Praznik koroške pesmi. Pod vodstvom msgr. dr. Franca Močnika se je koncerta Zveze pevskih društev v Celovcu udeležilo tudi 8 Slovencev iz Gorice. A. B. je v Katoliškem glasu napisal lep članek „Praznik koroške pe-

smi“, v katerem hvali tako lepe uspehe slovenskih koroških pevskih zborov, poudarja pa pravilno tudi velik pomen takih koncertov za zbujanje in ohranjanje narodne zavesti. Tako n. pr. pravi: „Predvsem pa smo videli v tem nedeljskem nastopu navdušeno manifestacijo slovenstva na Koroškem, kar se je še posebej pokazalo ob zaključni pesmi Zdravica... Ta pevski nastop je prav gotovo utrdil slovensko zavest v srcih nešteti Korošcev, zbudil je tiste, ki so do sedaj še stali ob strani.“ Dodaja pa še: „Končno je bila to mogočna afirmacija dejavnosti katoliške prosvete na Koroškem: in to je že zadosten porok za nadaljne uspehe“ (Kat. glas, 2. jun. 1960, str. 3).

Ko je prof. dr. V. Inzko postal predsednik Narodnega odbora, je uredništvo lepe koroške revije „Vera in dom“ za njim prevzel preč. g. Lovro Kasel; štiri številke lanskega letnika je uredil on.

Kar na petih krajih so imeli šmarnice v Medgorju-Podgradu: v Medgorju in Podgradu v župnijskih cerkvah, v Voglah pri kapelici, v Običah in v Zablatah pa kar v dveh hišah. V Zablatah so se jih naravnost zgledno udeleževali: „V lepem številu so iz vseh hiš prihajali večer za večerom k šmarnicam, vsako nedeljo pa je bila udeležba polnoštevilna, saj so prišli kar vsi od vsake hiše, tudi možje in fantje, res lepo je bilo!“ (Pr. Naš tednik, 15. jun. 1960, str. 4). Ali je mogoče na ta način organizirati šmarnice tudi drugod po svetu, kjer biva slovenski rod?

Na binkoštno nedeljo in binkoštni ponedeljek leta 1960 pa so iz Medgorij in Podgrada z dvema omnibusoma šli malo na izlet, malo pa na romanje k sv. Antonu v Padovo. Z njimi je šel salezijanec dr. Franc Cigan in podgrajski gospod župnik.

Na praznik presv. Trojice leta 1960 so v Bistrici v Zilji priredili res lepo uspel mladinski dan katoliške mladine za Rož in Ziljo. Že dopoldne je v sprevođu v cerkev korakalo okoli 500 slovenskih fantov in deklet; popoldne pa se je pestrega programa, pri katerem

je z deklamacijami, petjem, glasbo, godbo in z odlomkom zgod. igre „Marija v ognju“ sodelovalo toliko fantov in deklet iz rožanskega in ziljskega okraja, udeležila še večja množica. Dopoldne je maševal g. župnik Kuchling, g. župnik Čebulj pa je mladini v srce segajočih besedah razlagal, kakšne dolžnosti smo prejeli, ko smo bili pri sv. krstu zaznamovani z znamenjem presv. Trojice. Mladinski dan pa so zaključili z zahvalno pesmijo in blagoslovom v cerkvi, ki ga je podelil g. stolni dekan in prelat dr. Rudolf Blüml (Pr. Naš tednik, 15. jun. 1960, str. 6).

Mladinski dan za Podjuno pa so prav tako na praznik presv. Trojice pripravili pri podružnični cerkvi sv. Andreja, ki spada v župnijo št. Lipš. Mladini je dopoldne maševal in pridigal preč. g. Kristo Srienč, bivši šentlipski župnik, sedaj pa šmihelski župnik in dekan pliberske dekanije. Vsa mladina je lepo sodelovala pri liturgični zborni maši. Popoldne pa je podjunska mladina nastopila z deklamacijami, pesmijo in godbo. Godba globaških fantov je že dopoldne spremljala vse cerkvene pesmi. Slovesnost so zaključili s petimi litanijamj M. b. in s pesmijo: Marija, skoz življenje (Naš tednik, 23. jun. 1960, str. 6).

Pesem povezuje. Pod tem naslovom so mladi slovenski pevci in pevke, ki obiskujejo slovensko gimnazijo v Celovcu, pod vodstvom svojega prof. salezijanca dr. Franca Cigana dne 19. junija 1960 priredili v Glasbenem domu v Celovcu izbran koncert pesmj raznih narodov in izvirnih jezikih, nato pa zapeli venec slovenskih narodnih in umetnih pesmi. Ogromna dvorana je bila polna. Koncerta so se udeležile ugledne cerkvene in svetne osebnosti ter tako dale priznanje lepo se razvijajoči slovenski gimnaziji (Pr. Naš tednik, 23. jun. 1960, str. 1 in 4).

„Naš gospod župnik Alojzij Kulmež je že znan goreči prenovitelj cerkva. Farno cerkev in podružnice bi rad napravil kar najlepše in čim hitreje, čeprav je treba za te stvari veliko denar-

ja." Tako dopisnik v Našem tedniku (7. jul. 1960) hvali pliberškega župnika. Prenovil je že šmarješki oltar in zvonik in streho farne cerkve. Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, zavetnikov župnije, pa je celovški škofij-ski kancler Kirchner blagoslovil prenovljeni veliki oltar in Marijin oltar sredi cerkve.

Štirje slovenski novomašniki krške škofije so 3. julija 1960 prejeli mašniško posvečenje: Ignac David, Martin Hotimic, Viktor Omelko in Jože Ropitz.

5. julija 1960 so novomašniki obiskali Mohorjevo hišo, kjer jih je kanonik Aleš Zechner sprejel z lepim nagovorom, fantje in dekleta obeh zavodov pa z deklamacijami in pesmijo: Novomašnik bod' pozdravljen. V domači kapeli so novomašniki peli litanije in podelili novomašnji blagoslov.

Novomašnik Ignacij David se je rodil 30. julija 1932 kot četrti otrok kmečke družine v Rinkolah pri Pliberku. Ljudsko šolo je obiskoval v Vogrčah, kjer je bil njegov katehet vzorni dekan Kogler; pozneje pa sta mu na poti do duhovništva pomagala preč. gg. Nindler ter pokojni šmihelski župnik Jožef Picej, požrtvovalni in zavedni slov. duhovnik. Po dovršeni gimnaziji na Plešivcu je vstopil v bogoslovje v Celovcu, 3. julija 1960 pa ga je celovški škof dr. Jožef Köstner posvetil za mašnika. Novo mašo bi moral peti na prostem pri podružnični cerkvi sv. Katarine, pa jo je zaradi dežja moral v šmihelski župnijski cerkvi, kjer je 4. avg. 1907 prvič opravil presv. daritev rajni škof dr. Gr. Rožman. Pridigal mu je vogrški župnijski upravitelj g. Vin-ko Zaletel.

Iz novomašne pridige g. Vinka Zaletela povzemamo tele važne misli: Duhovnik je iz ljudstva in za ljudstvo. Duhovnik ni fabrikat iz stroja, ampak sad svetih družin, svetega ljudstva in na splošno tak, kakršno je ljudstvo in si ga ljudstvo zasluži. Škof dr. Gregorij Rožman je ob novi maši g. Cirila Turka, katero je kot begunski novomašnik ljublj. škofije opravil v šmihe-

lu, zapisal, da je fara, ki nima duhovnikov, bolna. Za zgled dobrega slovenskega duhovnika, ki je zrastel iz ljudstva, čutil, živel z njim, trpel in se vsega razdal ter končno žrtvoval še svoje zdravje, je navajal kar rajnega šmihelskega župnika Joškota Piceja; kateremu je prav novomašnik Ignacij David dolžan veliko hvaležnost. Pridigar je izrazil željo, da bi bila nova maša močna injekcija za ozdravljenje fare, da bi imela veliko svetih, požrtvovalnih družin, zakaj le iz takih bomo dobili svete duhovnike (Pr. Naš tednik, 14. jul. 1961, str. 4; prav tam, 21. jul. 1960, str. 4).

Novomanik Martin Hotimic je prišel na svet dne 9. marca 1936 v Bukovju pri Dobrli vesi kot sin kmečke družine. Očeta je zgubil kot štiriletni deček. Mati se nj ustrašila nobene žrtve za svojega otroka. Izkazal se je vrednega njene ljubezni ter po končani maturi l. 1955 stopil v celovško semenišče. V celovški stolnici mu je celovški škof dr. Jožef Köstner s polaganjem škofovskih rok in posvetilnim besedilom podelil mašniško oblast 3. julija 1960. V znameniti dobrloveški Marijini cerkvi pa se je 17. julija zbralo od blizu in daleč okoli 4.000 vernikov k njegovi novi maši. Novomašno pridigo je imel kanonik Aleš Zechner. (Pr. Naš tednik, 14. jul. 1960; prav tam, 28. jul. 1960, str. 4.)

Novomašnik Viktor Omelko pa je 4. junija 1935 na Tihobj v župnji št. Lipš pri Ženeku razveselil kot sedmi otrok svoje kmečke starše. Leta 1949 je stopil v malo semenišče na Plešivcu, kjer je l. 1955 dovršil gimnazijo in nato v jeseni stopil čez semeniški prag v Celovcu. Mašniško oblast je 3. julija 1960 prejel po krškem škofu dr. Jožefu Köstnerju v celovški stolnici. Za njegovo duhovništvo ima precej zaslug g. dekan Kristo Srienc, ki se je udeležil njegove nove maše, katero je novomašnik opravil v št. Lipšu 10. julija 1960 kar na lepo okrašenem oltarju pod mišim nebom ob veliki udeležbi vernikov. Pridigal mu je g. župnik Andrej Kari-celj iz št. Jakoba v Rožu (Pr. Naš

tednik, 7. jul. 1960, str. 4; prav tam, 14. jul. 1960, str. 4).

Novomašnik Jože Ropitz pa je železničarski sin. Na svet je prišel v Metlovi v župniji Kazaze v Podjuni. L. 1947 so ga sprejeli v deško semenišče na Plešivcu, kjer je l. 1955 maturiral in v jeseni začel z modroslovnim študijem v celovškem semenišču. Z drugimi tremi tovariši je bil posvečen 3. julija 1960 v celovski stolnici. Novo mašo je pel v Kazazah 10. julija 1960. Pridigal mu je prav lepo velikovski kaplan France Božič. Nove maše so bili v Kazazah še toliko bolj veseli, ker že skoraj pol stoletja tam ni bilo nove maše. Takrat jo je pel Lovrenc Božič, ki je že l. 1930 umrl kot župnik v Šmarjeti v Rožu. (Pr. Naš tednik, 7. jul. 1960, str. 4; prav tam, 14. jul. 1960, str. 4.)

7. julija 1960, na praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, pa je v cerkvi novega bogoslovja v Celovcu pel srebrno mašo g. dr. Franc Cigan, vzgojitelj dijakov v zavodih Moh. družbe, profesor na slovenski gimnaziji in nadarjen voditelj pevskih zborov. Asistiriral mu je stolni dekan in prelat dr. Rudolf Blüml, pridigal pa kanonik Aleš Zechner, ki se mu je kot predstojnik Mohorjevih dijaških zavodov posebej zahvalil za njegovo požrtvovalno in težko vzgojno delo. Zvečer pa so mu dijaki dijakinje in pevski zbori v uršulinski dvorani priredili lepo akademijo (Pr. Naš tednik, 7. jul. 1960, str. 4; prav tam, 14. jul. 1960, str. 4).

Slovenska gimnazija v Celovcu je izdala svoje letno poročilo, v katerem je salezijanec prof. dr. Franc Cigan objavil razpravo o slovenski ljudski pesmi v Rožu. Vseh gojencev na slovenski gimnaziji je bilo v šolskem letu 1959/60 183: 125 fantov in 58 deklet. Za leto 1960/61 pa se je za slovensko gimnazijo priglasilo okoli 230 dijakov in dijakinj (Pr. Naš tednik, 14. jul. 1960, str. 1).

17. julija 1960 so pa v Kotmari vesi obhajali zlato mašo bilčovskega župnika Jožefa Sticha. V imenu slov. duhovščine ga je pozdravil ob prihodu v

rojstno župnijo upokojeni tinjski g. prošt Benetek, slavnostno pridigo pa je imel domač župnik. Njegovi rojaki so zapisali: „Ponosni smo na svojega rojaka, ki že pol stoletja neumorno deluje v božjem kraljestvu naše škofije ter deli usodo slovenskega koroškega duhovnika. Vsak duhovnik vtisne svoji fari pečat. Da je Bilčovs zvest Bogu in domu, je njegova zasluga“ (Pr. Naš tednik, 28. jul. 1960, str. 4).

Hvaležni župljani v Bilčovsu pa so 31. julija 1960 pripravili svojemu župniku lepo zlatomašno slavlje. Služboval je, v Prevaljah, v Železni Kapli in Velikovecu, v Bilčovsu pa pase ovce že skoraj 40 let. Nacisti so ga seveda pod Hitlerjem za nekaj časa pregnali v nemške kraje; tisti čas je deloval v št. Valburgi pri Svincu in v župniji Berg v Dravski dolini ((Pr. Naš tednik, 12. avg. 1960, str. 4).

Duhovniki potrebujemo zase in za oznanjevanje božje besede lepih zgledov. Tako n. pr. o žagarju Luku Perkoniku, ki so ga v Kotmari vesi pokopali 17. jul. 1960, pravijo: „Bil je mohorjan, član Apostolstva mož, goreč častilec presv. Srca Jezusovega, ki je skozi 36 let zvesto držal svojo moško nedeljo“ (Naš tednik, 28. jul. 1960, str. 4).

19. julija 1960 je bil na prijaznih Selah, kjer župnikuje sivolasi župnik Vauti in katere so znane po tolikokratnih zborovanjih in posvetovanjih slovenskih koroških izobražencev in kamor je tako rad zahajal pokojni škof dr. Gregorij Rožman, sestanek slovenskih izobražencev, ki ga je priredila Zveza slovenskih absolventov visokih, srednjih in višjih strokovnih šol. Zbralo se je nad 90 izobražencev, med katerimi je bilo tudi več duhovnikov in bogoslovcev. Domač g. župnik Alojzij Vauti je opravil sv. daritev, med katero je v pridigi posegel v mladostne spomine ter poudarjal, kako se je s svojimi vrstniki pripravljal na življenjsko delo; posebej je omenjal, da so tu na Selah cele generacije slovenskih študentov delale na počitniških sestankih

načrte glede dela za svoj narod tako na verskem kot na posvetnem področju. Odvetnik dr. Sfiligoj iz Gorice, predstavnik Slovencev v goriškem mestnem svetu, je očrtal politični in gospodarski položaj Slovencev pod Italijo, njihovo življenje in vsakdanji boj za narodnostne pravice. Dr. Pleterski, sodelavec Instituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, pa je govoril o zgodovini kolerstva na Koroškem, zlasti na slovenskem ozemlju. Pri literarni uri, ki jo je vodil g. župnik Kasel, sta s svojimi ustvaritvami nastopila n. pr. tudi g. dekan Kristo Srienec in g. župnik Anton Kuchling. Prav razveseljivo je, da je na sestanku prav živahno sodelovala koroška dijaška mladina (Pr. Naš tednik, 21. jul. 1960, str. 1).

Slikar Friderik Jerina iz Št. Ilja je preteklo leto v župniji Št. Štefan v Ziljski dolini popravil in naslikal celo vrsto križev in kapelic, med njimi tudi veliko kapelo na pokopališču.

G. Vinko Zaletel, sedaj župnijski upravitelj v Vogrčah, se poleg tolikerega drugega verskega in narodno-vzgojnega dela tudi goreče trudj za obnovo križev in kapelic po slovenski koroški zemlji. V njegovi župniji so povsod popravili križe. 28. avg. 1960 zvečer pa je blagoslovil nov zidan križ ob glavni cesti iz Pliberka proti Rudi. Friderik Jerina je na eni strani naslikal križ, na drugih straneh pa podobe Marije Kraljice, sv. nadangela Mihaela in slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. (Naš tednik, 1. sept. 1960, str. 4.)

Preteklo leto 1960 je več slovenskih duhovnikov iz Argentine in Združenih držav na poti po Evropi obiskalo svoje prijatelje, znance in sobrate na Koroškem; tako n. pr. gg. Albin Avguštin, Markič Janez, dr. Mirko Gogala, Jože Vovk, Cvelbar Jože in prof. dr. Ignacij Lenček.

Selški g. župnik Alojzij Vavti že več let zahaja iskat zdravja in moči k Jadranskemu morju. Preteklo poletje je zopet šel na otok Pašman v selo Ugriniči. Od tam pa je šel na obisk v

Lovran, kjer je pet drugih slovenskih koroških duhovnikov in en bogoslovec iz selške župnije v duhovniškem počitniškem domu, ki ga vodijo slovenske sestre, bilo na oddihu. Med njimi je bil na oddihu tudi ljubljanski škof msgr. Anton Vovk. Skočidolski osemdesetletni župnik Tomaž Ulbing je v spominsko knjigo gostov zapisal pesmico, kjer omenja družbo z visokim gostom: „Da bi ne bili vedno sami, | je bil celo vladika z nami; ljubljanski škof, duhovni knez, | resnice bran in trdna vez.“ G. župnik Vavti je vse svoje doživljaje prijetno kramljaje popisal v Našem tedniku kar v več člankih.

Slovenski koroški romarji imajo vsako leto okoli praznika Marijinega rojstva in Marijinega Imena priložnost, da romajo lahko kar na tri Marijine božje poti: v Podgorju je romarski dan na malo gospojnico; že prejšnji večer je spovedovanje in nočno češčenje, drug dan pa pet sv. maš v romarski cerkvi, dopoldne ob 10 pa tudi pri Kapelici na hribčku; pri Mariji v Trnju (Železna Kapla) pa so romarske pobožnosti že 7. sept. zvečer, na mali šmaren in naslednjo nedeljo; v Žihpoljah pa je zadnje in največje romanje na nedeljo po prazniku Marijinega rojstva, na praznik Marijinega Imena pa je tam dan vednega češčenja.

Dr. Pavel Krajnik je v Našem tedniku objavil dva prav pregledna članka pod naslovom: Cerkev v Sovjetski zvezi (Naš tednik, 8. sept. 1960, str. 3; 29. sept. 1960, str. 3).

Meseca septembra 1. 1960 je katoliški Bildungswerk priredil v št. Jurju pri št. Vidu ob Glini poseben tečaj sodelavcev Katoliške akcije, ki so se ga udeležili zastopniki župnij. Naš tednik pravi: „Uvodno predavanje 'Kristjan v svetu' je imel g. generalni vikar dr. Kadras. V njem se je dotaknil pred sodelavci Katoliške akcije tudi vprašanja dvojezičnosti v deželi na način, ki vzbuja naše začudenje.“ Dodaja še: „Slovenski zastopnik, ki je bil povabljen na tečaj, je zaradi takega prikazovanja narodnostnega položaja na Ko-

roškem sodelavcem Katoliške akcije tečaj že po prvem predavanju zapustil.“ Podrobnosti glej v Našem tedniku, 15. sept. 1960, str. 2. Menda ni dobrega slovenskega duhovnika, ki ne bi rad dnevno vključeval v svoje duhovniške molitve in presv. daritev prav posebno tudi začeve naših dragih koroških Slovencev.

V št. Janžu v Rožu je farna mladina v nedeljo, 11. sept. 1960, na dan slovesnega pranganja lepo igrala zgod. igro „Sv. Hema“ ter zapela izbor Marijinih pesmi (Pr. Naš tednik, 15. sept. 1960, str. 6).

V bolnišnico k Elizabetinkam v Celovcu sta se meseca septembra morala zateči g. Franc Repnik, župnik v Logi vesi ob Vrbskem jezeru in duh. svetnik Josip Dobernik, župnik v Glinjah.

Škocijanski g. župnik Koglek je 10. in 11. sept. s cerkvenimi pevci romal na Brezje in Sveto goro.

Meseca sept. 1960 je „pest mladih koroških slovenskih fantov in dečel“ začela izdajati svoje literarno glasilo „Mladje“. Tiskala in založila ga je Družba sv. Mohorja v Celovcu. Mladi literati prosijo za širokosrčno denarno pomoč. Pred kratkim je izšla že druga številka „Mladja“.

Ob štiridesetletnici koroškega plebiscita — vršil se je 10. okt. 1920 — so koroški Slovenci morali seveda zopet marsikatero grenko požreti. Prof. dr. Valentin Inzko je ob tej priložnosti napisal v Našem tedniku (6. okt. 1960) upoštevanja vreden članek: Za mir in prijateljstvo v deželi.

Tudi v župniji Gorenče (Šmiklavž) je slikar Friderik Jerina iz št. Ilja v Rožu lepo prenovil dva križa in kapelico na pokopališču.

Od 3. do 5. sept. 1960 je bil na Selah indijski škof dr. Tomaž Tharayil iz Kottayama v provinci Kerala v Indiji. Dr. Ciriak Kunachery, ki je pred leti na Selah pel svojo novo mašo, je hotel obiskati svojega duh. očeta Janka Olipa (Kališnika), pa je z njim prišel tudi njegov škof. Spremljal ga je kanonik Aleš Zechner. Ljudje so bili zelo veseli

tako visokega obiska. Škof je v nedeljo, 4. sept. 1960, maševal kar zunaj pod miljim nebom po sirskega obreda, sodeloval tudi pri večerni pobožnosti in tudi v ponedeljek tam opravil sv. mašo (Pr. Naš tednik, 22. sept. 1960, str. 4).

Na Selah so preteklo leto z veliko pridnostjo začeli zidati veliko in manjšo dvorano, nad njo pa se bo dvigala nova cerkev, katere tloris meri 28x13 m.

Gojenci dijaškega zavoda Moh. družbe v Celovcu so že več kot pred letom ustanovili misijonski krožek Lambert Ehrlich. Na misijonsko nedeljo so v Kolpingovi dvorani pripravili misijonsko prireditev. Na programu so bile pesmi, poročilo o delu dij. mis. krožka, govor salezijanca g. Lojzeta Luskarja o pomenu misijonstva v današnjih dneh ter misijonska igra: Kdo bo plačal? Na misijonsko slovesnost so prišli Slovenci iz Celovca in še več s podeželja. Navzoč je bil tudi celovski škof msgr. dr. Jožef Köstner, ki je v nagovoru opozoril na strašno tekmo med vero in nevero v boju za duše mladih narodov. Pohvalil je misijonsko gorečnost slovenskih koroških dijakov (Pr. Naš tednik, 27. okt. 1960, str. 6).

23. okt. 1960 je kanonik Aleš Zechner blagoslovil dva nova zvona na Suhu. Slovesnost se je udeležil tudi g. Kristo Srienec, šmihelski župnik in dekan pliberške dekanije, prof. Silvo Mihelič je za to priložnost spet lepo pripravil pevski zbor. Tisti dan popoldne pa so prišli tja na izlet tudi dobrolski pevci. Novi dobrolski kaplan Adamič je na Suhu opravil večerno mašo, pri kateri so novi zvonovi prvič pozvanjali (Pr. Naš tednik, 3. nov. 1960, str. 4).

V Tinjah so ob precejšnjih stroških obnovili proštno in cerkveni stolp.

G. Vinko Zaletel, vogrski župn. upravitelj, je uredil krasno zbirko skioptičnih slik z medn. evh. kongresa v Münchenu. Na več krajih po Koroškem je že imel skioptično predavanje o kongresu. Hkrati pa povsod pokaže tudi slike iz obnovljene cerkve na Višarjah.

Praznik Kristusa Kralja leta 1960 je pliberška mladina lepo proslavila z ho-

gatim programom. Lepo število fantov in deklet je prejelo svete zakramente. Popoldne pa je mladina imela slovesne večernice pri Božjem grobu, kjer so ubrano v dveh zborih prepevali psalme. Veliko število ministrantov je še povzdignilo slovesnost. Dopisnik v Našem tedniku prav pravi: „Te vrste večernice bi vsaj za velike praznike gotovo poživile naše popoldanske pobožnosti“ (Naš tednik, 10. nov. 1960, str. 4).

Na praznik vseh svetnikov so v župniji Slovenji Plajberk Imrli Urbančková devetdesetletna babica Urša; pol leta pred njo pa tudi njen mož. Omenjamo ju zaradi lepega zgleda: „Z rajnim možem, ki jih je zapustil pred dobrim pol letom, sta večer svojega življenja lepo preživela v pripravi na večnost. Vsak prvi petek sta prejemale svete zakramente, dolg čas pa sta preganjala z molitvijo rožnega venca. V njuni hiši si našel Neđeljo, Tednik in Mohorjeve knjige, ki sta jih z rajnim možem redno prebirala“ (Naš tednik, 10. nov. 1960, str. 4).

Ob drugi obletnici smrti papeža Pija XII., velikega častilca fatimske Matere božje, je bila v št. Jakobu v Rožu pravna procesija v čast fatimski Materi božji, ki je šla iz št. Petra v župnijsko cerkev.

Pred praznikom vseh svetnikov je bil sv. misijon v Podgorjah in v št. Jakobu v Rožu; v št. Jakobu je bil na dveh krajih: v Področji ga je vodil kancnik Aleš Zechner, v župnijski cerkvi pa g. France Brumnik iz Kotmare vasi in g. Jože Mihelič iz Forsta. Udeležba je bila povprečna (Pr. Naš tednik, 17. nov. 1960, str. 4).

Selški župnik Alojzij Vauti je 7. dec. 1960 v Našem tedniku napisal članek: „Moja srečanja s Ksaverjem Meškom“. Omenja, da ga je zadnjič obiskal lansko pomlad na Selah pri Slovenjem gradu. Pozdravil je 87 letnega starčka z besedami: „Sele pozdravljajo Sele.“ G. župnika Vautija je spremljal žihpoljski dekan Kocšir, kapeljski gospod na ju je peljal s svojim avtom. Na Prevaljah pa se jim je pridružil še tamkajšnji dekan.

Fatimski škof je daroval za novo svetišče Marije, Matere in Kraljice, v Trstu Marijin kip. Kip je 7. junija zvečer prispel z ladjo v Trst; spremljal ga je fatimski škof. Cerkev bo zgrajena v modernem slogu in bo po svoji strukturi upodabljala Marijin monogram.

14. junija 1960 je bil v Boljuncu pri Trstu shod mašnih strežnikov. Iz Boljunca jih je bilo kar 16; prišli pa so tudi iz Sv. Križa, Proseka, Kontovela in celo iz Zgonika. Sv. mašo dopoldne so imeli v lepi Marijini cerkvi na Pečah. Po lepem razvedrilu in dobri postrežbi so imeli večernice z govorom in petimi litanijami. Nekateri so potem še igrali, drugi se drugače zabavali, okoli šestih popoldne pa so jo mahnilo proti domu. Z dušnopastirskega vidika je treba take shode mašnih strežnikov iz več župnij skupaj zelo priporočati (Pr. Kat. glas, 23. junija 1960, str. 4).

23. junija 1960 so bili v nadškofijski kapeli v Gorici ustoličeni kot župniki: Ivan Kretič za župnika in dekana v Devinu, Jože Žorž, do sedaj župn. upravitelj v Mavhinjah, za župnika v Štandrežu pri Gorici, Vladimir Komac za župnika v Sovodniah, Anton Prinčič za župnika v Zgoniku. Vsem gospodom iskreno čestitamo.

Goriški nadškof je za novo ezulsko naselje Villaggio del Pescatore pri Devinu ob izlivu Timave ustanovil novo kuracijo. Kuracijska cerkev bo cerkev sv. Ivana pod cesto Tržič—Trst; cerkev nad cesto pa je namenjena slovenskim vernikom iz štivana.

V Doberdolu so se nekatere osebe ob procesiji na praznik presv. Rešnjega Telesa tako neolikano obnašale, da je bil g. župnik nekako prisiljen opustiti blagoslov pri četrtem oltarju (Kat. glas, 23. jun. 1960, str. 4).

27. junija 1960 je bil g. Marija živiv v škofijski kapeli v Trstu slovesno ustoličen za bazoviškega župnika. Nekaj časa je bil zaradi operacije v bolnišnici. Tisti čas ga je nadomeščal g. Milan

Povše, župnik pri sv. Rozi iz Lime v La Plati v Argentini, ki je bil na obisku v Evropi. Prvoobhajancev na praznik presv. Trojice je bilo v Bazovici 22.

Marijanišče na Opčinah je v šolskem letu 1959/60 vzgajalo 19 gojencev. Na praznik karmelske Matere božje, 16. julija 1960, je bila za vse dobrotnike Marijanišča sv. maša na Sv. Višarjah.

10. julija 1960 se je vršil na Re-pentabru XI. tabor slovenske prosvete. Skoraj vsi udeleženci so združili tabor z romanjem v prijazno in tako lepo obnovljeno Marijino cerkvice. Po blagoslovu v cerkvi se je ob petih popoldne začelo zborovanje. Iz nagovora zborovalcem, ki ga je imel prelat dr. Jakob Ukmar, navajamo tele pomembne besede: „Želimo torej, naj bi tako imenovani kristjani postali pravi kristjani, umevni in pravični do narodnih manjšin. Samo tako bo zagotovljeno mirno sožitje v državnih mejah. Pa kakor je tlačenje manjših narodov proti naravnemu in božjemu pravu, tako je tudi narodni samomor veliko moralno zlo. Z drugo besedo se to pravi: slovenske otroke, in sicer številne, pošiljajte v slovenske šole. Ne sramuj se svoje slovenske matere ne v domačem krogu ne v javnosti. Slovenska beseda, vezana in nevezana, ti bodi dražja kot vsaka druga. Bog daj, da bi naše ljudstvo ne samo krščansko verovalo, ampak tudi res krščansko živelo. Saj tako majhen narod nima v sedanjih političnih razmerah druge zaslonbe kakor tisto, ki jo ima v svoji lastni verski in moralni vrednosti. Samo globoko verno in moralno čisto ljudstvo bo imelo zdravo odporno moč proti sovražnim silam in bo v narodnem pogledu docela zanesljivo. Materializem, brezboštvo, ki se nam vsiljuje, to nas ne bo rešilo, ampak pogubilo.“ (Kat. glas, 14. jul. 1960, str. 3.)

6. julija 1960 je v prov. domu slov. šolskih sester pri Sv. Ivanu v Trstu umrla za rakom v krvi šolska sestra Marija Antonija Abram. Bila je izvrst-

na redovnica in dobra kuharica. Kot redovnica je delovala v Tomaju in Celju; ko so Nemci leta 1941 izgnali šolske sestre tudi iz Celja, je šla najprej v Tomaj, od tam pa v malo semenišče v Gorico, od leta 1952 do leta 1959 pa je bila v slovenskem Alojzijevišču v Gorici (Kat. glas, 14. jul. 1960, str. 4).

Na praznik sv. Petra in Pavla 1960 so kriški ribiči (Sv. Križ pri Trstu) slovesno obhajali svoj praznik. V cerkvi je bila slovesna sv. maša, potem pa procesija presv. Rešnjega Telesa. (Kat. glas, 14. jul. 1960, str. 4.)

Zlatomašnik Anton Rutar. Rodil se je v Drežnici, vasi pod Krnom, ki sledi danes kot božja pot presv. Srca Jezusovega. V tej vasi je vzbrstelo večje število duhovniških poklicev. G. zlatomašnik je gimnazijo in bogoslovje končal v Gorici. Nadškof dr. Frančišek Borgia Sedej ga je posvetil v mašnika 25. julija 1910. Najprej je služil v gorah: v Tolminu in na Bukovem. Od tam je kmalu prišel za ekonomo v bogoslovno semenišče. Leta 1915 se je z goriškim semeniščem umaknil v Stično na Dolenjskem, po vojski pa se je zopet vrnil za ekonomo v goriško bog. semenišče. Tako je bil kar precej časa dober krušni oče goriškim bogoslovcem. Ob istem času je bil več let za kaplana na Travniku. Bil je tudi odbornik raznih slov. ustanov, zlasti KTD in Moh. družbe. Ko je po smrti gor. nadškofa dr. Fr. B. Sedeja msgr. Sirotti postal apostolski administrator gor. nadškofije (l. 1932), so se začeli tudi za g. zlatomašnika težki časi. Fašizem se je z vso silo boril proti Slovincem; služil mu je zlasti tržaški dnevnik *Piccolo*. Kot žrtev tega preganjanja je tudi g. zlatomašnik moral v konfinacijo v južno Italijo. L. 1938 se je mogel vrniti domov. Po smrti župnika Jožeta Abrama je postal župnik v Pevmi, kjer se je prav do danes v cerkvi in zunaj cerkve trudil za blagor izročenihi mu duš. Naše čestitke so sicer pozne, pa vendar iskrene. (Pr. Kat. glas, 23. jul. 1960, str. 4.) Slovesno zlato mašo je obhajal v Pevmi

31. julija v zvezi z vnanjo slovesnostjo godu sv. Ane. Po jubilejni sv. maši je bila procesija s presv. Rešnjim Telesom. (Prav tam, 4. avg. 1960, str. 4.)

Zlatomašnik msgr. Hektor Carlet. Po očetu je Furlan iz Aiella v Furlaniji, po materi pa Slovenec. Ker je bilo v družini veliko število otrok, so malega Hektorja poslali k stari materi v Vipolže. Tam je živel z vaškimi otroki, obiskoval prve razrede ljudske šole ter se popolnoma naučil slovenskega jezika. Nato se je šolal v Gorici kot dijak in bogoslovec ter 25. julija 1910 prejel mašniško posvečenje. Novo mašo je pel v materini rojstni vasi v Vipolzah. Služboval je najprej v Ročinju, nato v Srednjem. Po prvi svetovni vojni je bil župnik na Placuti, kjer je med prvo svetovno vojno porušeno cerkev zopet dvignil iz tal. Kot odkritosrčen in dobrodušen duhovnik ni bil všeč takratnim oblastnikom. Zato je odšel iz Gorice v Brazzano pri Krminu. Po smrti msgr. in dekana Mihaela Arka je postal župnik in dekan v Idriji. Leta 1943 ga je nadškof premestil v starodavni Oglej. To slavno župnijo je vodil do leta 1955, ko je bil imenovan za kanonika goriškega stolnega kapitlja. Z enako ljubeznijo je skušal razumeti Slovence in Italijane brez vsakršne narodne nestrpnosti, ki so jo ubogi slovenski verniki in duhovniki pod Italijo moralj toliko užiti in jo še uživajo. Ker je bil zaradi narodnih nestrpnosti nezahelen v Gorici, se je moral umakniti iz Gorice, pa se je končno zopet vrnil kot kanonik. Še vedno rad pomaga v dušnem pastirstvu tudi po goriških slovenskih župnijah. Po značaju tako preprostemu duhovniku slovenski sobratje iskreno čestitamo ob njegovem zlatem duhovniškem jubileju ter mu posebej izražamo za vse razumevanje, delo in trpljenje za duhovni blagor slovenskih vernikov hvaležnost (Pr. Kat. glas, 21. jul. 1960, str. 4).

Katoliški glas piše pod naslovom **Novi mašniki:** „Ljubljanska škofija je imela letos (1960) štiri nove mašnike, mariborska šest, goriška pa nobenega

ne tu ne onstran meje. Kaj bo iz nas, če nam Bog ne da duhovnikov?“ (28. jul. 1960, str. 2)

Za vzgojo duhovniškega naraščaja v Trstu. Katoliški glas 4. avg. 1960, str. 2, po Našem vestniku za julij 1960 povzema tele zanimivosti: „V tržaški škofiji je postalo vprašanje duhovniškega naraščaja za Slovence zelo pereče. V semenišču je samo en bogoslovec. Iz drugih škofij ni pričakovati pomoči. Današnji način dušnega pastirstva, ki naj bi odgovarjal sodobnim zahtevam posebno v mestu, zahteva večje število duhovnikov. Ti, kar jih je, komaj zmagujejo delo, ki ga jim nalaga vsak dan sproti. Nič pa ne ostane časa za organizacije in druge potrebe pastirovanja. Velike upe smo stavili v Marijanišče na Opčinah. Toda uresničilo se je to, česar smo se bali. Gimnazija, nižja in višja, je v mestu, vzgojni zavod pa na visoki planoti. Število slovenskega prebivalstva, ki prebiva v mestu, presega število Slovencev in sploh prebivalcev, ki bivajo izven mesta. Ni pa bilo pričakovati, da bodo otroci iz mesta, razen v izjemnih primerih, stanovali na Opčinah in se vračali v mesto v šole. In v resnici do sledj ni iz Marijanišča duhovskih poklicev. Tako je prišlo do načrta, da bi se sezidal dijaški zavod v mestu ali vsaj na periferiji. Mnogim se zdi to neizvedljivo. Toda pomnimo, da je skrb za poklice v prvi vrsti zadeva cerkvenih predstojnikov, ki bodo po šestnajstih letih po vojni že pokazali pravo pot. Morda bi kazalo del škofijskega semenišča odstopiti slovenskim dijakom, ki bi zahajali v mestne šole. Problem je namreč v tem, da more slovenske duhovnike vzgojiti le resnična slovenska šola. Pa tudi vest sodobnega človeštva se je toliko izoblikovala, da ni mogoče nobenemu narodu več odrekatl šolstva v domačem jeziku. S tem pa ne bi bilo rešeno vprašanje. Kaj pomagajo zidovi, če ni dijakov? Kaj pomaga semenišče, če ni duhovskih poklicev? Znameniti vzgojitelj mladine pa nas učijo, da Bog kliče v vsaki dobi zadostno število

dečkov v svojo službo. Krivda je na ljudeh, ki jih ne znajo odkriti in negovati in ker zadosti ne molijo, da bi mogli ti poklici res zaživeti in v današnji, veri protivni okolici vztrajati. Zato je tako važen poziv k molitvi. Moliti moramo mi duhovniki v ta namen, naše Marijine družbe, ki so nam v preteklosti vzgojile veliko število mater duhovnikov. Moliti moramo vsi, katerim je mar duhovni blagor našega naroda. Moliti moramo v ta namen vsi, ki nam je pri srcu, da naš rođ na tej zemlji ne bo izumrl. To pa se bo getovo zgodilo, če ne bo imel več v svoji sredi slovenskih duhovnikov.“ — Morda je prav opomniti, da je prav tako treba moliti, molitvam dodajati žrtve ter podpirati slovensko izseljensko semenišče, da se ne bi izpraznilo, marveč v korist slovenskemu narodu in sv. Cerkvi vzgojilo še mnogo dobrih slovenskih duhovnikov.

28. julija 1960 so v škednju pokopali Marijo Jakomin, mater preč. g. Dušana Jakomin. Pogrebno sv. mašo je opravil njen sin; pogreba se je udeležilo 25 duhovnikov.

G. Ladislav Lenček C.M., urednik Katoliških misijonov, je na svojem potu po Evropi dospel tudi v Trst. 14. avgusta 1960 je ob skioptičnih slikah predaval o misijonih v Marijinem domu v ulici Risorta, na velikih šmaren pa v rojanskem Marijinem domu. Članicam obeh Mar. družb se je zahvaljeval za molitve, žrtve in denarne prispevke za slovenske misijonarje ter jih prosil še za načrtno pomoč (Pr. Kat. glas, 18. avg. 1960, str. 4).

Na praznik Marijinega vnebovzjetja so v Bači pri Sv. Luciji pokopali g. Antona Sluga, očeta duhovnika mučenca Ludovika Sluge (Kat. glas, 18. avg. 1960, str. 4).

11. avgusta je 322 vernikov župnije Sv. Križ pri Trstu romalo na znamenito Marijino božjo pot na Barbano, v popoldanskih urah pa so obiskali še

Marijo na Stari gori pri Čedadu. Na Barbani jih je pozdravil rektor Marijinega svetišča in jim med drugim rekel: „Prav ste naredili, da ste prišli sem danes, ker je 11. avgust določen samo za Slovence. S tem ste ohranili tradicijo“ (Pr. Kat. glas, 25. avg. 1960, str. 4).

Od 16. avg. do 20. avg. 1960 so slovenski fantje imeli v sirotišču v Gorici zaprte duh. vaje, ki jih je vodil g. Slavko Podobnik, zaključil pa g. msgr. in kanonik dr. Rudolf Klinec. Udeležba je bila zadovoljiva; za drugo leto žele še več udeležencev (Kat. glas, 25. avg. 1960, str. 4).

21. avg. 1960 je g. Ladislav Lenček C.M. imel podobno misijonsko predavanje ob skioptičnih slikah kot v Trstu v dvorani Marijine družbe na Placuti v Gorici. Ob koncu je spregovoril nekaj besed o delu in življenju slovenskih rojakov v Argentini (Pr. Kat. glas, 1. sept. 1960, str. 4).

28. avgusta pa je g. Ladislav Lenček, C.M., ob verski uri v tržaškem radiu govoril o slovenskih misijonskih problemih. Njegovo predavanje so objavili Katoliški misijoni.

Slovensko Alojzijevešče v Gorici, hvala Bogu, še obstaja kot slovenski dijaški vzgojni zavod. Ker sprejema po večini revne dijake, zavod potrebuje podpore dobrih prijateljev in dobrotnikov slovenske mladine (Pr. Kat. glas, 1. sept. 1960, str. 4).

V Dolu so v nedeljo, 28. avgusta 1960, slovesno obhajali praznik brezmi. Srca Marijinega. Ta dan so imeli tudi vedno čiščenje. Dobili so tudi nov križev pot. Gostujejo pa še vedno v šoli, a bi silno radi začeli z zidanjem cerkve (Kat. glas, 1. sept. 1960, str. 4).

Od 13. do 15. avg. so v romarskem svetišču v Barnasu v Beneški Sloveniji obhajali velike slovesnosti ob desetletnici kronanja Marije, tolažnice žalostnih. Na velikih šmaren se je na slovesnost pripeljal tudi videmski nadškof.

Vsem biseromašnikom, zlatomašnikom, srbrnomašnikom in novomašnikom iskrene čestitke.

NOVE KNJIGE

„Pred vrati pekla“ je naslov knjigi spominov Branka Bohinca iz rdečih zaporov in s prisilnega dela, ki pričajo, kako trpljenje in ponižanje nekatere stare, spremenj v cunjo, druge pahne v obup, spet druge popolnoma odtuji Bogu — nekatere pa čisti in plemeniti. Po zaporih so se vršili pravi tečaji iz teologije, dušnega pastirstva, misijonologije. Meditacija, molitve, duhovno branje so odkrivali duhovnikom samim stvari, za katere v prejšnjih rednih razmerah niso našli časa ali razpoloženja. Tisti, ki so bili skupaj, so imeli redno spovedovanje; dosegli so za nekaj časa dovoljenje za maševanje ob nedeljah in našli možnost za sv. daritve in obhajila brez dovoljenja. Avtor sam pravi, da so se po slovenskih zaporih in taboriščih dogajale vsaj take stvari kot po nacističnih. Bog in satan sta v marsičem tu kazala svojo podobo bolj jasno kot zunaj na svobodi.

Knjigo je izdalo Baragovo misijonarišče v Slovenski vasi v Lanúsu. Dobi se v dušnopastirski pisarni. Cena 100 in 140 pesov.

Ave Maria Koledar 1961. Posvečen spominu pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana. Uredili in izdali slovenski frančiškani na ameriških Brezjah. Tisk Ave Maria, Lemont Ill., USA.

Koledar je zvest podnaslovu: cd 160 strani jih skoro 60 govorj o škofu Rožmanu in še spremno besedilo ob mesecih je Rožmanovo (izvlečki iz njegovih pridig); veliko je slik, posebno pogrebni. Karel Mauser razmišlja o tem, „Kaj nam ima škof dr. Gregorij Rožman povedati za bodočnost“. Škofov ožji rojak Alojzij Vanti piše spomine iz mladih let dr. Rožmana, v še drugem članku (iz l. 1954) pa o „Podobi velikega voditelja“. Ponatisnjen je znani Rožmanov govor, ki ga je imel v

ljubljski stolnici 12. 12. 1943. Pomemben doprinos so „Dragoceni osebni spomini na škofa Rožmana“, ki jih priobčuje p. Odilo Hajnšek OFM; zgodovinsko važni so nekateri novi podatki o „begu“ škofa Rožmana in njegovem življenju v Celovcu po 1945. Prav tako je zapisala Lojzka Verbič spomine na misijonski teden v Gilbertu v l. 1952, katerega se je udeležil tudi pokojni škof. Dr. Filip Žakelj pričanja s poročili o škofovih obiskih v Argentini, posebno v Slovensko izseljensko semenišče, ki da je bilo Rožmanova romantika; letos je opisan prvi obisk v letu 1949.

Sledi spcminski članek na kardinala Stepinca. P. Odilo letos obravnava slovensko božjo pot Stara gora pri Čedadu; poudarek je na tem: slovenska, kar člankar dokazuje s stanjem romanj v letu 1959. P. Bertrand Kotnik OFM je sestavil Spomine na misijonarja Weningerja (Benigarja?). M. P. („Slovenka iz stare domovine“) je opisala „Srečanja z Marijo“ na svojem romanju v Lurd 1959.

Nato Koledar poroča o delu skladatelja p. Vendelina špendova OFM in o umrlih članih frančiškanske slovenske družine v ZDA.

Bolj revno je zastopano leposlovje: prca Luke Lukiča Iz njegovega dnevnika, nekaj ponatisov Simona Gregorčiča in prigodna Marijana Jakopiča „Na škofovem grobu“. Škoda!

Marsikoga bo zanimal vsakoletni seznam slovenskih duhovnikov v ZDA.

Koledar je prijetno branje za naše ljudi in bo tudi nam duhovnikom precej osvetlil nekatere bolj temne strani v tem, kar je letošnja njegova glavna tematika. Zato ga tembolj priporočamo.

Jože Rant

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Filip Žakelj, Rivadavia 234, Adrogué FNCR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Vilko, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

